

Bratislava, Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2012

PhDr. Michal Stríženec, DrSc.

80-ročný

Vydal: Ústav experimentálnej psychológie SAV, Bratislava, 2012
ako účelovú publikáciu pri príležitosti 80-tych narodenín
PhDr. Michala Stríženca, DrSc.

Editor: Doc. Mgr. Peter Halama, PhD.

Technická spolupráca: Mgr. Lenka Kostovičová

ISBN 978-80-88910-39-8

Príhovor editora

PhDr. Michal Stríženec, DrSc. je dlhoročným pracovníkom Ústavu experimentálnej psychológie SAV, v súčasnosti na pozícii emeritného výskumného pracovníka. Jeho výskumné a odborné aktivity výrazným spôsobom ovplyvnili činnosť Ústavu experimentálnej psychológie tak po odbornej stránke (stal sa jedným z vedúcich osobností ústavu) ako aj po manažérskej stránke (pôsobil osem rokov vo funkcii riaditeľa). Jeho vedecko-výskumná činnosť bola veľkým prínosom pre slovenskú psychológiu vo všetkých tematických oblastiach, ktorým sa venoval v priebehu svojho pracovného života. Svojím prístupom ovplyvnil mnohých študentov, ktorým odovzdával svoje vedomosti na prednáškach, pri konzultáciách diplomových prác ako aj doktorandov, ktorým bol školiteľom.

Dr. Michal Stríženec sa v tomto období dožíva požeňnaného veku 80 rokov. Táto brožúrka chce byť pri tejto príležitosti malou pripomienkou jeho bohatého odborného života a aktivít. Keďže tento materiál vznikol potajme bez jubilanťovho vedomia (Michal s jeho príslovečnou skromnosťou nemá záujem o prílišné pripomínanie si jeho úspechov), nerobí si nárok na nejaké komplexné zmapovanie jeho práce, čo by znamenalo čerpať najmä z Michalovho osobného archívu. V tejto chvíli je skôr zbierkou dostupných dokumentov pripravených pri rôznych príležitostiach či ako súčasť rôznych podkladových materiálov. Pre tých, ktorí dr. Michala Strížencu poznajú, má byť prostriedkom na vyvolanie pozitívnych spomienok a asociácií súvisiacich s ním. Tým, ktorí ho nepoznajú, či poznajú len málo, má pomôcť urobiť si základný obraz o jeho odborných aktivitách. V neposlednom rade má byť tento materiál vyjadrením uznania a vďaky celého Ústavu experimentálnej psychológie SAV za všetko, čo dr. Michal Stríženec v pracovnej aj osobnej rovine pre tento ústav a psychológiu celkovo priniesol.

Pri editovaní tohto materiálu mi pomohli dodaním materiálov viacerí pracovníci ÚEPs SAV. Všetkým im ďakujem. Zvlášť však chcem poďakovať p. Katke Hornáčkovej za dolovanie dokumentov z útrob počítača a archívov, dr. Alexandre Prokopčákovej za vyhľadanie materiálov a korekcie textov, dr. Zdenke Ruiselovej a prof. Damiánovi Kováčovi za dodanie fotografií z ich osobného archívu, Mgr. Lenke Kostovičovej a Mgr. Ide Prokopčákovej za pomoc s technickými prácami.

Dúfam, že táto brožúrka splní svoj účel. Michalovi želim do ďalšieho života všetko dobré, radosť z vecí, ktoré súčasné obdobie jeho života prináša, zároveň schopnosť zvládať ťažkosti tohto obdobia, a v neposlednom rade Božie sprevádzanie a požeňnanie v ďalšom živote.

V Bratislave, 20.8.2012

Peter Halama

Životopisy z rôznych príležitostí

Životopis pri príležitosti udelenia titulu hosť. docent na

Trnavskej univerzite

Ž i v o t o p i s

Narodil som sa 19. 9. 1932 v Piešťanoch. Ľudovú školu i gymnázium som vychodil v Piešťanoch, kde som aj maturoval v r. 1950. Potom som študoval psychológiu a pedagogiku na Filozofickej fakulte v Bratislave, kde som štúdium ukončil v r. 1953. Od roku 1954 som zamestnaný v Ústave experimentálnej psychológie SAV. Najprv ako odborný pracovník (zameraný na výskum podmieneno-reflexnej činnosti), od roku 1956 do roku 1959 som bol interný aspirant ÚEPS a v roku 1960 som obhájil na Filozofickej fakulte kandidátsku prácu: "Pracovný výkon a teória informácie". Sústavne som sa venoval otázkam aplikácie kybernetiky v psychológii, čoho výsledkom je monografia "Psychológia a kybernetika" (Vydav. SAV 1966). Súčasne som sa zaoberal otázkami inžinierskej psychológie, čo sa teraz stalo mojou hlavnou pracovnou náplňou aj témou ďalšej publikácie "Súčasná tendencia v inžinierskej psychológii" (Vyd. SAV 1971). Výsledkom ďalšej výskumnej činnosti bola monografia "Človek a počítač" (Veda 1978). Okrem toho som spoluautorom vysokoškolskej učebnice "Inžinierska psychológia" (Praha SPN 1982).

V r. 1987 som obhájil doktorskú dizertačnú prácu: "Regulačná funkcia myslenia v činnosti operátora" a P SAV mi udelilo vedeckú hodnosť doktora psychologických vied. V r. 1988 som sa stal vedúcim odd. psychológie poznávacích procesov v ÚEPS SAV. V r. 1986-90 som bol vedúcim riešiteľom úlohy o interfunkčných aspektoch myslenia. Neskôr som sa zapojil do riešenia úlohy z oblasti praktickej inteligencie (usudzovanie) a v poslednom období sa venujem psychológii náboženstva. Externe som pôsobil na Filozofickej fakulte v Bratislave v r. 1969-89 (prednášky z oblasti aplikácie kybernetiky v psychológii, inžinierskej psychológie, človek a počítač) a v súčasnosti prednášam na Fakulte humanistiky Trnavskej univerzity. Aktívne som sa zúčastnil na 9 medzinárodných konferenciách v zahraničí. Organizačnej práci som sa venoval v ústave (dlhodobý vedecký tajomník, t.j. riaditeľ) i mimo neho (Slovenská kybernetická spoločnosť - predseda). Bol som členom redakčnej rady časopisov Kybernetika, Studia psychologica. Od 1. 12. 1985 som predsedom Vedeckého kolégia SAV pre psychológiu a pedagogiku.

Som ženatý, mám 2 synov.

V Bratislave 5. 1. 1996

M. Striženec
PhDr. Michal Striženec, DrSc.

CURRICULUM VITAE

(podklad pre návrh na vedca roka, 2010)

Michal Stríženec, PhDr., DrSc.

Narodený: 19. septembra 1932, Piešťany, Slovenská republika

Štúdium:

1950-1955 Univerzita Komenského (psychológia)

1956-1959 ašpirantúra (CSc. 1960), Univerzita Komenského

1987 - DrSc., Slovenská akadémia vied

Výskum:

1954 - dodnes Ústav experimentálnej psychológie SAV

Výskumné témy:

Aplikácia kybernetiky v psychológii

Činnosť operátora v chemickom priemysle

Viacere témy o myslení

Religiozita a spiritualita (psychológia náboženstva)

Aplikácia kvantovej fyziky v psychológii

Kritické myslenie a rozhodovanie

Zodpovedný riešiteľ:

2 projekty VEGA

Pedagogická činnosť:

Od r. 1969 do r. 2009 – UK, TU

Organizácia vedy:

Predseda Vedeckého kolégia SAV pre psychológiu a pedagogiku 1995-1999

Člen Rady P SAV pre vedeckú výchovu 1998-2005

Ústavy slovenskej akadémie vied:

Ústav experimentálnej psychológie SAV – 1970-1990 vedecký tajomník

1991-1999 – riaditeľ

Člen vedeckých spoločností:

Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV – doteraz

Slovenská kybernetická spoločnosť pri SAV

Člen poradných orgánov a komisií Vlády SR:

Člen SKVH 1998-2001

Predseda komisie pre udeľovanie DrSc. z psychológie – 1998-2008

Člen programových a organizačných výborov konferencií:

12 konferencií, najmä z psychológie

Významnejšie vyznamenania:

Medaila SAV k 25. výročiu SAV – 1978

Strieborná plaketa Ľ. Štúra – 1982

Cena rektora UK v Prahe za učebnicu (spoluautor) – 1982

Zlatá čestná plaketa Ľ. Štúra – 1992

Medaila SAV za rozvoj vedy – 1997

Publikácie:

pôvodné vedecké práce: 225

knihy: 7

Citácie:

spolu: 326z toho SCOPUS do r. 2009: 45

v ISI WOS za r. 1985-2009: 71

Školiteľ:

ašpiranti, doktorandi: 8

M. Stríženec, rozšírené encyklopedické heslo

STRÍŽENEC, Michal, slovenský psychológ. Nar. 19. 9. 1932, Piešťany. Štúdium psychológie a pedagogiky ukončil na Fil. fak. UK r. 1955 obhájením diplomovej práce "Vzťah žiakov ku školskej práci" (prom. psychol.). 1. 9. 1954 nastúpil do predchodcu Ústavu experimentálnej psychológie SAV, Psychologického laboratória SAV, kde absolvoval internú vedeckú ašpirantúru. Obhájením dizertácie "Pracovný výkon a teória informácie" získal r. 1960 titul kandidáta psychologických vied (CSc.). Na základe toho mu bol udelený aj titul PhDr. Doktorskú dizertačnú prácu „Regulačná funkcia myslenia v činnosti operátora“ obhájil r. 1987 (DrSc.). Od r. 1998 je hosťujúcim docentom na Fakulte humanistiky Trnavskej univerzity.

Po počiatkoch experimentovani v oblasti psychofyziológie prevažnú časť výskumných aktivít realizoval v oblasti psychológie práce a inžinierskej psychológie. Okrem toho sa intenzívne venoval vedecko-organizačnej práci jednak v Ústave experimentálnej psychológie SAV (vedecký tajomník, vedúci oddelenia, zástupca riaditeľa, riaditeľ – 1991-1999) ako aj mimo ústavu (zodpovedný riešiteľ výskumných úloh, neskôr grantových projektov, podpredseda grantovej komisie, predseda Slovenskej kybernetickej spoločnosti pri SAV, predseda Vedeckého kolégia SAV pre psychológiu a pedagogiku – 1995-1999), člen Slovenskej komisie pre vedecké hodnosti – 1998-2001. Od r. 1998 je predsedom komisie pre obhajoby DrSc. z psychológie a od r. 1998 je členom Rady P SAV pre vedeckú výchovu.

Aktívne sa zúčastnil na 9-ich medzinárodných konferenciách v zahraničí. Publikoval 7 monografií a 208 vedeckých štúdií. Počet citácií 122.

Personálna charakteristika pedagogického pracovníka Fakulty humanistiky TU (podklad pre akreditáciu v r. 2004)

PhDr. Michal Stríženeč, DrSc.

1. Stručná charakteristika

Narodený 19.9.1932 v Piešťanoch, filozofickú fakultu UK – odbor psychológia ukončil v r. 1955. CSc. získal v r. 1960, DrSc. v r. 1987. Od r. 1954 doteraz zamestnaný v Ústave experimentálnej psychológie SAV. Od r. 1972 vedúci vedecký pracovník, od r. 1991 riaditeľ ústavu. Externé pôsobenie v Ústave ekonomiky a organizácie stavebníctva a v n.p. Slovnaft. Bol členom a alternujúcim predsedom komisie pre obhajoby kandidátskych prác z odboru psychologické vedy. T.č. člen rady doktorandského štúdia v psychológii a v religionistike. V r. 1991-95 člen Grantovej komisie pre psychológiu. V r. 1995-98 predseda Vedeckého kolégia SAV pre psychológiu a pedagogiku a v r. 1996-2000 člen Slovenskej komisie pre vedecké hodnosti.

2. Pedagogická činnosť

Externe na Katedre psychológie FF UK v r. 1969-1989 (prednášky: Aplikácia kybernetiky v psychológii; Inžinierska psychológia). Od r. 1993 výberová prednáška: Psychológia náboženstva. Externe na Katedre psychológie FH TU od r. 1994 prednáška: Psychológia náboženstva; v r. 1995 Experimentálnopsychologický seminár. Po r. 1998 pokračoval v pedagogickej činnosti na Fakulte humanistiky TU (Psychológia náboženstva) ako aj na Filozofickej fakulte UK. Od r. 2001 prednášal psychológiu náboženstva aj na Teologickej fakulte UK.

te TU. Nepretržite pôsobí ako konzultant diplomových prác a t.č. je školiteľom 3 doktorandov.

Vyškolicil 6 ašpirantov a 1 doktoranda.

3. Vedecká a vedeckovýskumná činnosť

Spočiatku participoval na úlohách z inžinierskej psychológie a psychológie myslenia. V r. 1986-90 koordinátor výskumnej úlohy „Interfunkčné aspekty myslenia“. Od r. 1995 vedúci grantovej úlohy: Metodologická koherencia psychologického bádania.

Poznatky z výskumu myslenia operátora prispeli k rozvoju inžinierskej psychológie a boli aplikované v praxi v n.p. Slovnaft.

Výskum vzťahu človeka a počítača umožnil zistiť psychické nároky na profesiu vo výpočtovom stredisku.

Práce z oblasti kognitívnej psychológie prispeli k obohateniu psychológie myslenia. Odborný garant viacerých ústavom organizovaných konferencií.

Výskumná a publikačná činnosť je od r. 1994 zameraná na psychológiu náboženstva (religiozita, spiritualita, spirituálna inteligencia).

Naďalej pracoval v Ústave experimentálnej psychológie SAV, a to ako dôchodca na polovičný úväzok. (V súčasnosti je emeritným pracovníkom ústavu.)

4. Publikačná činnosť

Spolu 220 vedeckých štúdií, z toho 31 po roku 1989.

Monografie

1. Psychológia a kybernetika. Vyd. SAV, Bratislava, 1966, 262 s.
2. Súčasné tendencie v inžinierskej psychológii. Vyd. SAV, Bratislava 1971, 204 s.
3. Človek a počítač. Veda, Bratislava 1978, 168 s. (poľský preklad: Czlowiek – komputer, PWN, Warszawa 1984, 220 s.).
4. Inženýrska psychologie (spoluautori J. Štikar, J. Hoskovec), SPN, Praha 1982, 254 s.
5. Aktuálne problémy psychológie náboženstva. Bratislava: ÚEPs SAV, 1999, 97 s.
6. Súčasná psychológia náboženstva. Bratislava: IKAR, 2001, 237 s.

Najvýznamnejšie vedecké štúdie

1. K otázke využitia teórie informácie v psychológii. Psychol. štúdie SAV, III., Bratislava 1961, 9-38.
2. Quelques aspects methodologique dans la recherche sur la pensée de l'opérateur. Travail humain, 31, 1968, 3-4, 269-282.

3. On research into operator's thinking and decision-making. IN: E. Edwards, F.P. Lees, *The human operator in process control*. Taylor, London 1974, 165-174.
4. Contemporary psychology of thinking. *Studia psychologica*, 33, 1991, 2, 57-66.
5. K súčasnej psychológii náboženstva. *Čs. psychologie*, 36, 1992, 1, 23-32.
6. Current approaches to reasoning. *Studia psychologica*, 35, 1993, 2, 101-110.
7. Cognitive psychology in Slovakia. *Studia psychologica*, 35, 1993, 4-5, 380-382.
8. Doterajšie zameranie experimentálnej psychológie na Slovensku. In: KOVÁČ, D. , KOVÁLIKOVÁ, V. (Eds.), *Zakladajúce osobnosti, peripetie a ponaučenia z novodobého vývoja psychológie na Slovensku*. ÚEPs SAV, Bratislava 1993, 55-59.
9. Coping strategies and religiosity. *Studia psychologica*, 37, 1995, 170-172.
10. Samovraždy a religiozita. *Psychiatria*, 3, 1996, 1, 31-33.
11. Súčasnú zameranie a výskumné výsledky psychológie náboženstva. In: KOŠČ, L., STRÍŽENEC, M. (Eds.) *Kresťanstvo a psychológia*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2003, s. 10-32.
12. Náboženský rozmer v človeku. In HVOZDÍK, S. a kol. *Rámce a roviny pastoraálnej psychológie*. Košice: Teolog. fak. KU, s. 50-56.
13. Škály spirituality. In *Československá psychologie*. Roč. 37, 2003, č. 6, s. 548-553.
14. K otázke súvislosti spirituality a osobnostných charakteristík pri zvládaní záťažových situácií. In: RUISELOVÁ, Z. (Ed.) *Zvládanie záťaže a adjustácia v kontexte veku a osobnosti*. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2003, s. 38-45.
15. Overovanie škály spirituálnej transcencie. In RUISEL, I. (Ed.) *Inteligencia v rôznych kontextoch*. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2003.
16. Empirical approaches to spirituality. *Studia psychologica*, 46, 2004, 2, 173-177.
17. Ako psychológia dnes chápe spiritualitu. *Teologický časopis*, 2, 2004, 63-74.
18. Spiritualita a spirituálna inteligencia. Zborník z konferencie o logoterapii. Trnava, FH TU (v tlači).
19. Existential spiritual, or both? Theoretical consideration on the nature of higher intelligences. *Studia psychologica*, 46, 2004, 3, 239-253 (spoluautor P. Halama).

Počet citácií: 250

5. Aktivity v zahraničí

Znalosť svetových jazykov: angličtina, nemčina, francúzština, ruština – priemeraná.

Aktívna účasť na medzinárodných vedeckých podujatiach v Anglicku, Francúzsku, Nemecku, Fínsku, Maďarsku, Juhoslávii. Naposledy na III. európskom kongrese psychológov v Tampere (Fínsko), 4.-9. júla 1993 s posterom: Cognitive psychology in Slovakia.

Bratislava 19. 11. 2004

Za pravdivosť a správnosť údajov zodpovedá

PhDr. Michal Stríženec, DrSc.

Publikačná činnosť

Zoznam monografií

1. Psychológia a kybernetika. Vyd. SAV, Bratislava, 1966, 262 s.
2. Súčasné tendencie v inžinierskej psychológii. Vyd. SAV, Bratislava 1971, 204 s.
3. Kybernetické aspekty živých systémov, Vyd. SAV, Bratislava, 1973, 126 s.
4. Človek a počítač. Veda, Bratislava, 1978, 168 s.
/ poľský preklad: System: Czlowiek – komputer, PWN, Warszawa 1984, 220 s./
5. Inžénymrská psychologie /spoluautori J. Štikar, J. Hoskovec/ SPN, Praha 1982, 254 s.
6. Stríženec, M., Psychológia náboženstva. Veda, Bratislava, 1996
7. Jean Piaget a slovenská veda (Ed.). 1996
8. Súčasná psychológia náboženstva. IRIS, Bratislava, 2001.
9. Religiozita, spiritualita, osobnosť. Vybrané kapitoly z psychológie náboženstva. Bratislava: ÚEP SAV, 2006: Autori: P. Halama - L. Adamovová - M. Hattoková – M. Stríženec
10. Stríženec, M. *Novšie psychologické pohľady na religiozitu a spiritualitu*. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2007, 166 s. ISBN 978-80-88910-24-4.

Zoznam publikovaných prác do roku 1996

1. Vzťah žiakov k školskej práci. Jednotná škola, 1956, 1, 88-99.
2. Vplyv intenzity podmieneného podnetu a nepodmieneného podnetu na priebeh jednoduchej a podmienenej reakcie. II. Žmurkačí reflex. Psychologické štúdie I., 1956, 15-29.
3. Vplyv intenzity podmieneného podnetu a veku na vypracovanie a diferenciaciu podmieneného žmurkačieho reflexu, Psychologické štúdie II., 1960, 9-27.
4. K otázke využitia teórie informácie v psychológii. Psychologické štúdie SAV, III., Bratislava, 1961, 9-36.
5. Výkon v diskriminatívnej úlohe z hľadiska teórie informácie. Psychologické štúdie SAV, III., Bratislava, 1961, 39-55.
6. Prieskum riadiaceho pultu na železničnej stanici. Psychol. lab. SAV, Informačný materiál č.4, 1961.
7. Informácia a reakčný čas. *Activitas nervosa superior*, 1962, I, 68-72.

8. O niektorých otázkach výskumu v inžinierskej psychológii. Psychologické štúdie SAV, IV, Bratislava, 1962, 89-101.
9. Príspevky psychológie k riešeniu problémov človek-stroj vo výrobnom procese. V: Psychológia a niektoré otázky súčasnosti. Bratislava, SAV, 1962, s. 24-29.
10. Signály, informácia a pracovný proces. Psychologické štúdie SAV, V., 1963, 101-108.
11. Aplikácia teórie informácie v psychológii. Čsl. psychologie, 1963, 3, 211-220.
12. Pravdepodobnosť a psychické procesy. Psychologické štúdie VI, 1964, 9-28.
13. Niektoré otázky usporiadania signalizačných prvkov na riadiacich pultoch. Psychologické otázky priemyselnej výroby. Bratislava, 1964, 47-69.
14. Vplyv počtu informných optických signálov na presnosť bezprostrednej lokalizácie. Psychologické štúdie VI, 1964, 141-152.
15. Využitie poznatkov teórie informácie v psychológii a pedagogike. V: Programové vyučovanie a učiace stroje, Bratislava, 1964, 19-34.
16. Množstvo použiteľnej informácie a rozsah bezprostrednej pamäti pri informných optických podnetoch. *Activitas nervosa superior*, 1964, 6, 399-400.
17. Vplyv cvičenia so spätnou informáciou na rozsah bezprostrednej pamäti. Čs. psychologie 1964, 8, 309-316.
18. Psychická záťaž v poloautomatizovanej a automatizovanej výrobe. Čs. hygieny, 1964, 1, 11-15 /spoluautor J. Daniel/
19. Problémy teórie informácie v psychológii. V: *Kybernetika a její využití*, Praha, 1965, 187-195.
20. K otázke subjektívnej pravdepodobnosti. V: *Problémy kybernetiky*, Praha, 1965, 343-359.
21. The amount of available information and the span of immediate memory in a short-term exposure of uniform optical stimuli. *Studia psychologica* 7, 1965, 1, 35-42.
22. Psychology and Cybernetics /Information/. *Studia psychologica* 7, 1965, 4, 321-322.
23. Zur experimentellen Bestimmung der subjektiven Wahrscheinlichkeit. *Ztschr. P. Psychologie*, 1965, Bd. 171, s. 377-382.
24. Sistema človek-mašina. *Studia psychologica* 8, 1966, 2, 132-147.
25. Contemporary Trends in Soviet Engineering Psychology, *Studia psychologica* 8, 1966, 3, 165-185.
26. Vnímanie a kybernetické modelovanie. *Kybernetika*, 1966, 1, 54-63.
27. On Research into Operator's Thinking and Decision making, *Studia psychologica* 9, 1967, x1, 3-17.

28. Inžinierska psychológia. V: Úvod do základov psychológie práce. Banská Bystrica, 1967, 41-54.
29. Effect de la vitesse de presentation des stimuli et de la charge psychique sur le decodage de l'information. *Studia psychologica* 9, 1967, 68-69 /spoluautor J Daniel/.
30. Myšlienková činnosť operátora v automatizovanej výrobe. *Psychologie v ekonomické praxi*, 2, 1967, 2, 43-50.
31. Experimental research into some aspects of the operator's thinking activity I., II., *Studia psychologica* 9, 1967, 2, 106-119, 3, 205-211 /spoluautor J. Daniel/.
32. Analysis of operator's thinking activity /Abstract of papers at 3. Inter. Congress on Ergonomics, Birmingham 1967/.
33. A new approach towards investigation of operator's thinking, *Studia psychologica* 9, 1967, 4, 296-297.
34. Quelques aspects methodologique dans la recherche sur la pensée de l'operateur. *Travail humain*, 31, 1968, 3-4, 269-282.
35. Analýza myšlienkovkej činnosti operátora. *Čsl. psychologie*, 12, 1968, 5, 276-281.
36. Sekvenčná analýza myslenia, *Čs. psychologie*, 12, 1968, 5, 463-465.
37. Adequacy of various indicators of operator's thinking activity. XVI. Int. Congr. of Appl. Psychol. Amsterdam 1968, Abstracts, 208-209, /pozri tiež ÚEP SAV, Správy č. 32/.
38. Modeling of operator's thinking activity. IFAC Symposium, Jerevan, 1968, Abstracts, 75.
39. Niektoré problémy zwiazane z projektowaniem pulpitow informacyjno-sterujacych. V: Z zagadnien psychologii przemyslowej. Warszawa 1968, 55-80.
40. The influence of time proportions within the stimulus complex upon immediate memory span. *Studia psychologica* 10, 1968, 1, 75-76.
41. Analýza práce operátora v chemickom priemysle, *Studia psychologica* 10, 1968, 1, 26-31. /spoluautori J. Daniel, M. Kubalák/.
42. Pracovné prostredie a stroje. V: *Psychologická propedeutika*, Bratislava, 1969, 183-189.
43. Investigation of an operator's characteristics by means of factorial analysis. *Studia psychologica* 11, 1969, 1, 10-22, /spoluautori J. Daniel, H. Florek, V. Košinár/.
44. Descriptive theory of decision-making and operator's activity in automated production. *Studia psychologica* 11, 1969, 1, 81-83. / pozri tiež ÚEP SAV, Správy č.33/.
45. Systémové aspekty inžinierskej psychológie. *Studia psychologica* 11, 1969, 169-183.

46. Inžinierska psychológia a systémy. V: Inžinierska psychológia z hľadiska konštruovania. Bratislava, Dom techniky, 1969, 11-19.
47. K metodickým otázkam profesiografie technicko-hospodárskych pracovníkov v stavebníctve. Ekonomika stavebníctva 4, 1969, 8, 251-252.
48. Laboratórne metódy a technika v psychológii práce. V: Psychologie práce v teórii a praxi, Brno, 1964, 160-184.
49. Interdisziplinärer Zutritt zur Untersuchung des Denkens des Operators. In: Ergonomics in machine design, vol. 1., Geneva 1969, 27-34.
50. Attempt to work out a more realistic model of an operator's thinking activity. Studia psychologica, 12, 1970, 164-165.
51. Prediction of parameter in a simulated control system I, II, /L/. Studia psychologica, 12, 1970, 3, 214-226, 4, 249-257.
52. Informationstheoretischer Zugang zum Wahrnehmen. In: D. Kováč /Hrsg/, Visuelles Wahrnehmen, Bratislava, SAV, 1970, 121-133.
53. Prévision chez l'opérateur dans une situation modelée. Resumes de 4. Congr. Inter. Ergonomie, Strasburg, 1970, 154.
54. Profesiografia THP v stavebníctve. In: Psychologická analýza práce a profesiografia, Bratislava, 1970, 169-172.
55. Análisis de la actividad pensante del operador. Revisita de psicología general y aplicada, 25, 1970, 102, 5-14.
56. Nový model pre výskum myšlienkovej činnosti operátora. ÚEP SAV, Správy č. 78, 1970.
57. Analysis of some characteristics of a group of apprentices from a chemical concern. Studia psychologica 13, 1971, 1, 73-78, /spoluautor J. Daniel/.
58. Preliminary mathematical description of operator's prediction in a simulated situation. Studia psychologica, 13, 1971, 2, 138-141, /spoluautor H. Jakeš/.
59. Myšlienková činnosť operátora. V: Analýza práce operátora v automatizovanej výrobe /Záverečná správa/. Bratislava, 1971, 75-112.
60. Analysis of operator's work at different levels of automated production, Studia psychologica, 13, 1971, 325-332 /spoluautori J. Daniel, F. Puffler/.
61. Dynamika procesu predpovedania u operátora v laboratórnej situácii. Čsl. psychol., 1971, 571-578.
62. Súčasný stav a zameranie ergonómického výskumu v zahraničí a u nás. Syntéza, 1971, č. 5, 154-160, č. 6, 195-200.
63. Niektoré psychologické aspekty systému človek-počítač. Správy ÚEP SAV, 1971, č. 114.
64. Psychologické a sociologické aspekty integrovaného informačného systému priemyselných podnikov. /Dodatok k TEŠ/ USIP, Bratislava 1971.
65. Psychologické a sociologické aspekty integrovaného systému riadenia. In: Integrovaný systém riadenia priemyselných podnikov, /technicko-

- ekonomická štúdia/ USIP, Bratislava, 1971, 201-210 /vedúci autorského kolektívu/.
66. Postoje dlhoročných pracovníkov k podniku. In: Psychológia a zdravý vývin osobnosti, Bratislava, 1971, 210-216 /spoluautor V. Košinár/.
 67. Psychological approaches to an investigation of man-computer system. *Studia psychologica* 14, 1972, 4, 320-323.
 68. Ľudský faktor a počítač. *Psychol. v ekonom. praxi* 7, 1972, 4, 151-161.
 69. Certaines caractéristiques du processus de prediction chez l'operateur. In: Actes XVII. Congr. Inter. de Psychol. Appl. vol. I. Bruxelles 1972, 143-148.
 70. Psychological analysis of work and selection of computer operators and programmers. *Studia psychologica* 15, 1973, 3, 194-205.
 71. K otázke merania vlastností a schopností programátora. V: *Kybernetické aspekty riadenia zložitých systémov. Zborník 5. sympózia SKS, Vrátna dolina, 1973, 271-274.*
 72. Psychologický prístup k riešeniu personálnych problémov vo výpočtovom stredisku. V: *Výpočtové stredisko 1973, VVS-OSN Bratislava, 1973, IV/2, 1-6.*
 73. Spracovanie informácie človekom. V: *Kybernetické aspekty živých systémov, SAV, Bratislava, 1973, 57-64, /spoluautor V. Břicháček/.*
 74. Modelový prístup k skúmaniu myslenia operátora. V: *Kybernetické aspekty živých systémov, SAV, Bratislava, 1973, 85-88.*
 75. Výskum operátorov v chemickom priemysle. V: *Zborník z konferencie „Uplatnenie psychológa práce v chemickom priemysle“, Bratislava, 1973, 143-159.*
 76. Inžinierska psychológia a údržba. V: *Zborník zo seminára o údržbe, ZP-SVTS Slovnaft, Bratislava, 1975, 1-15.*
 77. Psychické nároky na činnosť operátora počítača. *Správy ÚEP SAV, 1973, č. 154.*
 78. Psychické nároky na činnosť programátora počítača, *správy ÚEP SAV, 1973, č. 156.*
 79. Základné súvislosti úrazovosti a údajov o pracovníkoch. *Bezpečnostní bulletin MP ČSR, 1974, č. 6, s. 17-19.*
 80. On research into operator's thinking and decision-making. In: E. Edwards, F.P. Lees, *The human operator in process control. Taylor, London 1974, 165-174.*
 81. Some approaches to an analysis of programmer thinking activity, *Studia psychologica* 16, 1974, 1, 64-66.
 82. Man and computer. *Kybernetika, 10, 1974, 3, 177-186.*
 83. Človek a stroj. V: Tichý, I. a kol., *Psychológia práce, VŠE Bratislava, 1974, 96-105.*

84. Základné aspekty inžinierskej psychológie. V: Kolektív, Základy psychológie práce pre vedúcich pracovníkov, Inštitút Slovchémie, Bratislava 1974, 64-76.
85. Psychické nároky a úspešnosť práce programátora. V: Výpočtové stredisko 74, VVS-OSN, Bratislava 1974.
86. Psychologické a sociologické požiadavky na tvorbu pracovného prostredia a pracovný režim vo výpočtovom stredisku. V: Projektovanie, výstavba a pracovné prostredie výpočtových stredísk, Datasystém, Bratislava 1974, 17 str.
87. Človek a výpočtová technika. V: Materiály medzinárodného sympózia, Datos 74, Bratislava 1974, 9 str.
88. Použitie experimentálnych zadaní pri výskume myslenia programátora. Správy ÚEP SAV, Bratislava 1974, č. 191, /Spoluautor V. Sirotová/.
89. Analysis of operator's work at various levels of automated production. In: E. Edwards, F.P. Lees, The human operator in process control. Taylor, London, 1974, 159-164 /spoluautori J. Daniel, F. Puffler/.
90. Az operátor tevékenységének pszichológiai elemzése az automatizált termelésen és a pszichikai megterhelés problémái. Ergonómia, 7, 1974, 185-190. /spoluautor J Daniel/.
91. Information and mental processes. In: Entropy and information. /L. Kubát, J. Zelman/ Academia, Prague, 1975, s. 149-153.
92. Psychologické otázky systému človek-počítač. Čsl. psychologie, 19, 1975, 4, 310-325.
93. K niektorým otázkam myslenia operátora. J. Daniel a kol., Psychologická analýza činnosti operátora. Veda, Bratislava, 1975, str. 31-40.
94. Operátor počítača. Informačný bulletin Inštitútu Slovchémie, 1975, č.9, str. 9-14.
95. Psychické nároky na operátora počítača. Mechanizace automatizace administrativy 15, 1975, č.6, str. 238-239.
96. Programátor počítača. Mechanizace automatizace administrativy 15, 1975, č.12, 492-493.
97. Analýza činnosti nárokov na operátora pri riadiacom počítači, Správy ÚEP SAV, 1975, č. 217 /spoluautor K. Szentandrásiová/.
98. Inžinierska psychológia v Československu: Vývoj do roku 1975. Správy ÚEP SAV, 1975, č. 213.
99. Sociálne psychologické problémy pri nasadzovaní ASR automat. systém řízení – Bulletin INORGA, 9, 1975, č.3, str. 91-94.
100. Vplyv ASR na poznávacie procesy pracovníkov. V: Zborník „Ľudská práca v podmienkach ASR“, Ústav ekon. a organ. staveb. Bratislava 1975, str. 57-60.

101. Základné profesie vo výpočtovom stredisku. Zborník referátov III. ergon. konf. Banská Bystrica 1975, 94-97.
102. Súbor testov pre výber programátorov. V: Psychodiagnostika v socialistických krajinách. / Psychodiagnostika a didakt. testy, Bratislava 1975 /I/ III/, str. 64-71.
103. Človek a počítač. V: Uplatnenie psychologických vied v rozvinutej socialistickej spoločnosti. Psychodiagn. a didakt. testy, Bratislava 1975, str. 274-275.
104. Metodika experimentálneho zadania ako východisko pri modelovaní myslenia programátora. In: O aplikácii teoretických princípov kybernetiky. Slov. kyber. spoločnosť, Bratislava 1976, s. 404-410 /spoluautor Z. Droppová/.
105. Mental models of problems and their experimental investigation. *Studia psychologica* 18, č.2, s. 125-131.
106. Činnosť a nároky na operátora v systéme človek-počítač. In: Inženýrská psychologie a průmyslový design. UTRIN, Praha, 1976, s. 45-54 /spoluautor J. Zelman/.
107. Psychologické otázky technických systémov. *Psychol. v ekon. praxi*, 11, 1976, č. 2-3, s. 91-94.
108. Nároky na poznávacie procesy v ASR. *Správy ÚEP SAV*, 1976, č. 244.
109. Psychické nároky na techniku počítača. *Mechan. autom. admin.* 16, 1976, č.5, s. 192-193.
110. Človek a počítač. V: I. Pikala, J. Daniel: psychologické aspekty pracovného prostredia. *Práca* 1976, 92-109.
111. Psychologické požiadavky na projektovanie a zavádzanie automatizovaných systémov riadenia. *Syntéza* 10, 1977, č.4, str. 137-140.
112. Zmena nárokov na operátora v chemickej výrobe vplyvom zavedenia riadiaceho počítača. *Správy ÚEP SAV*, 1977, č.266.
113. Mentálne zobrazenie ako odraz charakteristík prostredia. V: Zborník 8. sympózia Kybernetické aspekty živých systémov a ich prostredia. I. časť – Biokybernetika. *Tatr. Lomnica*, 7.-12. novembra 1977, str. 54-61.
114. Characteristics of a mental model of controlled processes in man-operator. In: IFAC Workshop on Computer Application in Discrete Manufacturing, Prague, 19.-23.9. 1977, str. 1-8.
115. On certain methodological questions of research into mental representation of problem solving. In: 3rd Prague Conf. Psychology of human learning and development. Prague 1977, str. 106.
116. K metodologickým otázkam skúmania systému človek-počítač. Sborník IV. celostát. konference o systémovém inženýrství, díl II/B, ČSVTS Dům techniky, Praha 1977, s. 58-59.

117. Methodische Ansätze zur Erforschung des Mentalbildes bei dem Operateur. *Studia psychologica*, 20, 1978, č.1, s. 63-66.
118. Súčasná teoretická koncepcie sovietskej inžinierskej psychológie. Čs. psychol., 22, 1978, č.6, s. 525-528.
119. Oblasti aplikácie psychologických poznatkov pri budovaní ASR. V: Automatizované systémy řízení 78. Praha, ČSVTS 1978, s. 299-300.
120. K otázkam modelovania psychologických procesov. /vedúci autor. kolektívu/. Správy ÚEP SAV, č.319.
121. Myšlienkové zobrazenie úlohy u programátora. Psychol. v ekon. praxi 13, 1978, č.1, s. 23-27 /spoluautor Z. Droppová/.
122. Automatizované systémy řízení a psychologie. Čs. psychol. 22, 1978, č.5, s. 470-474 /spoluautor J. Sedlák/.
123. Nároky na operátora pri spolupráci s počítačom. V: Zborník z V. stretnutia psychológov priemyslu ČSR, Inštitút Slovchémie, Bratislava 1978, s. 75-89.
124. Nároky na poznávacie procesy pracovníkov v podmienkach budovania ASR. psychol. v ekon. praxi, 14, 1979, č.34, s. 231-238.
125. Ľudské myslenie a umelá inteligencia. Čs. psychol. 23, 1979, č.5, s. 382-389.
126. Cognitive demands on operators using computer aiding for chemical process control. *Ergonomics* 22, 1979, č.6, s. 719.
127. Certain results concerning mental transformation. *Studia psychologica* 21, 1979, č.1, s. 45-51. /spoluautor Z. Droppová/.
128. Ľudské a strojové myslenie. V: J. Kelemen a kol. „Úvod do umelej inteligencie“. PFUK, Bratislava 1979, s. 87-100.
129. Regulačná funkcia mentálneho modelu. V: Uplatnenie psychoregulačného prístupu v súčasných výskumoch ÚEP SAV, Správy ÚEP SAV, 1979, č.340, s. 13-18.
130. Izučenie poznateľných procesov v systéme človek-mašina. *Studia psychologica*, 22., 1980, č.3-4, s. 265-268.
131. Symbióza prirodzenej a umelej inteligencie. V: Kybernetika a jej interdisciplinárne pôsobenie. /Zborník prednášok 10. sympózia SKS pri SAV/, Bratislava 1980, I. časť, s. 29-36.
132. Niektoré problémy účasti psychológie na vytváraní podmienok prevádzkovej istoty a bezpečnosti v petrochemickom podniku. V: I. dni výmeny skúsenosti z podnikovej praxe psychológa. Dom techniky Bratislava 1980, s. 133-139. /spoluautor J. Javorský/.
133. K niektorým otázkam vnútornej reprezentácie v ľudskej a umelej inteligencii. Správy ÚEP SAV, 1980, č.362.
134. Nároky na poznávacie procesy pri zavádzaní ASR. V: Psychologické výskumy v ČSSR: 1976-1980. Praha, ČSPS 1980, s. 313-315.

135. Mental representation of problems in the operator. In: Problems of the regulation of activity. Akademiai Kiadó, Budapest 1980, s. 491-497.
136. Mentale Transformation und andere psychische Funktionen. *Studia psychologica*, 22, 1980, č.1, s. 79-82.
137. Kognitivnaja psihologija i iskusvennyj intelekt. V: Artificial intelligence and information-control system of robots. Smolenice 1980, s. 214-216.
138. Internal model and its importance for human and artificial intelligence. In: XXII Inter. Congr. Psychol., Abstract Guide, Leipzig 1980 vol. 2, s. 564.
139. Mentálne zobrazenie a regulácia pracovnej činnosti. V: *Psychológia a socia-listický spôsob života*. Psychodiagn. a didakt. testy, Bratislava 1980, s. 252-256. /spoluautor Z. Droppová/.
140. La fonction des représentations mentales dans le travail. *Travail humain*, 44, 1981, č.2, s. 283-288.
141. Psychologické problémy budovania ASR. V: T. Kollárik, I. Perlaki a kol., *Psychológia v riadení pracovných kolektívov a organizácií*. Bratislava, Práca 1981, s. 117-125.
142. Mentálne zobrazenie. *Čs. psychol.* 26, 1982, č.6, s. 534-546.
143. Systémový prístup k skúmaniu niektorých poznávacích procesov. *Filozofia*, 37, 1982, č.4, (spoluautor Z. Ruiselová).
144. Spolupráca psychológa s programátorom pri využívaní výpočtovej techniky. V: *Metodologické problémy psychológov z podnikovej praxe*. Dom techniky, Bratislava, 1982, s. 132-136, (spoluautori J. Sigmund, M. Kubalák).
145. Modelirovanije i bihevizizm. In: D. Kováč, a kol., (red.) *Psichologičeskije issledovanija poznavateľnych procesov i ličnosti*. Nauka, Moskva, 1983, 144 - 150 (spoluautori Z. Ruiselová, J. Zelman).
146. Teoretičeskije voprosy mentalnych modelej operatora. V: D. Kováč, a kol., (red) 1983, s. 197-201.
147. Mentale Repräsentation und Training für Operatoren. *Studia psychologica* 26, 1984, č.2, s. 105-109.
148. Systémový prístup k skúmaniu niektorých poznávacích procesov V: *Dialektika a systémové postupy vo vede ÚFS SAV*, Bratislava 1984, s. 175-185
149. Cognitive psychology and artificial intelligence: *Kybernetika*, 20, 1985, č.1, s. 3-11.
150. Principal trends in contemporary psychology of thinking in the USSR. *Studia psychologica*, 27, 1985, č.2, s. 93-105.
151. Specificities of cognitive regulation of personality. *Studia psychologica* 27, 1985, č.3, s. 173-189 (spoluautor D. Kováč a kol.).
152. Súčasná psychológia myslenia na Západe. *Čs. psychol.*, 30, 1986, č.6.

153. Súčasná psychológia myslenia a expertné systémy. V: Kybernetické aspekty výpočtovej techniky. 12. sympóziu SKS, Smolenice, 1986, 1. časť, s. 108-111.
154. Interfunkcionálny aspekt v súčasnej psychológii myslenia. *Studia psychologica*, 28, 1986, č. 3-4.
155. Súčasná psychológia myslenia v NDR. *Čs. psychol.*, 31, 1987, č.6, s. 439-448.
156. Pochopenie problému - interpretácia - mentálne zobrazenie. *Čs. psychol.*, 32, 1988, č.1, s. 20-23.
157. The contemporary psychology of thinking and expert systems. *Computers and Artificial Intelligence*, 7, 1988, č.4, s. 339-346.
158. Theoretisch-methodologische Ansätze zur interfunktionellen Denkforschung. *Studia psychologica*, 30, 1988, č.3, s. 145-202.
159. Súčasná interakcia psychológie a počítačovej vedy. V: *Kybernetika a informatika*, 14. sympóziu SKS pri SAV Zuberec 1988, s. 256-259.
160. Nové psychologické diagnostické metodiky. *Čs. psychol.* 1988, č.6, s. 523-538 (spoluautor D. Kováč a kol.).
161. Einige Ansätze zur Erforschung des Problemverständnisses. *Studia psychologica*, 31, 1989, č.2, s. 101-113.
162. The contemporary psychology of thinking. *Studia psychologica*, 33, 1991, 57-66.
163. Zisťovanie psychickej náročnosti operátorských funkcií ako predpoklad výberu. *Psychol. v ekon. praxi*, 26, 1991, 1, 17-27 (spoluautori M. Noščaková, J. Martinek).
164. Cognitive psychology in the world and in Czecho-Slovakia. *Studia psychologica*, 34, 1992, č.3, 189-197.
165. K súčasnej psychológii náboženstva. *Čs. psychol.*, 36, 1992, č.1, s. 23-32.
166. Teoretická i praktická inteligencia. Dve stránky jednej reality. *Čs. psychol.*, 36, 1992, č.3, s. 193-207 (spoluautor I. Ruisel).
167. Some results from interfunctional research into thinking. *Prcc. of 6th Prague Conf. Psychological development and personality formative processes*. Praha 1992, s. 16-20.
168. K otázke praktickej inteligencie. V: Z. Ruiselová, I. Ruisel (eds.). *Praktická inteligencia I. ÚEPs SAV Bratislava 1992*, s. 20-32.
169. *Psicologia della religione: quali metodologie*. *Psychologos*, 1993, 1, 77-80 (anglický text, s.81-85).
170. Experimental psychology in the Slovak Academy of Sciences: From the 40s to the 90s. In: Stríženec M., Ruiselová, Z. (eds.). *Cognitive functions of personality – research and its theoretical impact*. ÚEP SAV, Bratislava 1993, pp. 1-18 (spoluautor D. Kováč).

171. Riešenie problému ako prejav praktickej inteligencie. Čs. psychologie, 37, 1993, 5, 398-406 (spoluautori Z. Ruiselová, J. Kresánek).
172. Information-representation-thinking. Studia psychologica, 35, 1993, 4-5, 362-364.
173. Doterajšie zameranie experimentálnej psychológie na Slovensku. V: D. Kováč, V. Kováliková (Eds.), Zakladajúce osobnosti, peripetie a ponaučenia z novodobého vývoja psychológie na Slovensku. ÚEPs SAV, Bratislava 1993, 55-59.
174. Cognitive psychology in Slovakia. Studia psychologica, 35, 1993, 4-5, 380-382.
175. K otázke chybovosti pri usudzovaní. V: I. Ruisel, Z. Ruiselová, A. Prokopčáková (eds.), Praktická inteligencia III. ÚEPs SAV, Bratislava 1993, 26-36.
176. Current approaches to reasoning. Studia psychologica, 35, 1993, 2, 101-110.
177. Psychológia náboženstva (encyklopedické heslá). ÚEPs SAV, Bratislava 1994, 57 s.
178. Kvalita života a religiozita. V: V. Kováliková (red.), Kvalita života a životného prostredia - psychologické a medicínske aspekty. ÚEPs SAV, Bratislava 1994, 21-25.
179. Zvládanie náročných situácií a religiozita. V: Z. Ruiselová, E. Ficková (eds.), Poznávanie a zvládanie záťažových situácií II. ÚEPs SAV, Bratislava 1994, 38-48.
180. Prienik informačnej psychológie. In: D. Kováč (ed.), Ústav experimentálnej psychológie SAV 1955 - 1995: jeho prínosy k rozvoju psychológie na Slovensku. ÚEPs SAV, Bratislava 1995, 48-50.
181. Novšie koncepcie o skresleniach pri usudzovaní. Čs. psychol. 39, 1995, 2, 143-149.
182. Qualitative analysis of erroneousess in syllogistic reasoning. Studia psychologica, 37, 1995, 1, 21-25 (spoluautorka A. Prokopčáková).
183. Novšie trendy empirického výskumu v psychológii náboženstva. Religio, 1995, 3, 21-29.
184. Coping strategies and religiosity. Studia psychologica, 37, 1995, 3, 170-172.
185. Kvalitatívny či kvantitatívny výskum? V: Sborník k 60. výročiu časopisu Psychologie. Psychol. ústav AV, Brno 1995, 131-137.
186. Samovraždy a religiozita. Psychiatria, 3, 1996, 1, 31-33.
187. Možnosti výskumu religiozity dnešného človeka v psychologicko-metodologických analýzach. In: Súčasný človek, jeho psychické problémy a možnosti riešenia. Katedra psychológie FH TU, Trnava 1996, 107-118.
188. Prínos J. Piageta pre psychológiu náboženstva. V: M. Striženeč (ed.), Jean Piaget a slovenská veda. SAP, Bratislava 1996, 41-43.

189. Postavenie psychológie náboženstva v rámci psychologických vied. In: Retrospektíva, realita a perspektíva psychológie na Slovensku. Zborník VIII. zjazdu slovenských psychológov. Stimul, Bratislava, 1996, 11-13.

Zoznam publikovaných prác od roku 1997

1997

STRÍŽENEC, Michal. K otázke zisťovania religiozity pomocou dotazníkov a škál. In Československá psychologie, 1997, roč. 41, s. 410-414.

STRÍŽENEC, Michal. Novšie názory psychológie náboženstva na glosolátiu. Hieron II. 1997.

STRÍŽENEC, Michal. Náboženská skúsenosť, tvorivosť a „neotický“ rozmer osobnosti. In Duchovný rozmer osobnosti: Interdisciplinárny prístup. M. Stríženec (red.), Bratislava, ÚEP SAV, 1997.

STRÍŽENEC, Michal. Niektoré aspekty religiozity našich adolescentov. In Osobnosť v spoločenských makrozmenách. D. Kováč (red.), Bratislava, ÚEP SAV, 1997.

STRÍŽENEC, Michal. K otázkam merania religiozity. In Človek na počiatku nového tisícročia. I. Sarmány Schuller, M. Košč, E. Jaššová (red.), Bratislava, SPS pri SAV, 1997.

1998

STRÍŽENEC, Michal. Človek a viera: Psychológia náboženstva. In J. Výrost, E. Slaměník (Eds.): Aplikovaná sociální psychologie I. Člověk a sociální instituce. Portál, Praha, 1998, 2, 161-180.

STRÍŽENEC, Michal - RUISEL, Imrich. Religious coping styles and personality in Slovak adolescents. In Studia Psychologica, 1998, vol. 40, no. 4, p. 303-307.

STRÍŽENEC, Michal. From psychophysiology to engineering psychology and to psychology of religion – from the necessary to the desired. In Studia Psychologica, 1998, vol. 40, no. 1-2, 115-118.

STRÍŽENEC, Michal. Trendy rozvoja psychológie náboženstva. Prednáška na konferencii „Veda a výskum na začiatku 21. stor. v SR“. Košice, 1998.

STRÍŽENEC, Michal - RUISEL, Imrich. Náboženské štýly zvládania a osobnosť u adolescentov. Prednáška na konferencii „Kognitívne procesy, osobnosť a sociálne správanie. Bratislava, 1998.

STRÍŽENEC, Michal. Glosolália – možnosti jej skúmania. Prednáška na „Psychologické dny“, 1998, Olomouc.

1999

STRÍŽENEC, Michal. Aktuálne problémy psychológie náboženstva. 1. vyd. Bratislava: ÚEP SAV, 1999, 97 s.

STRÍŽENEC, Michal. Niektoré trendy rozvoja psychológie náboženstva. In Československá psychologie, 1999, roč. 43, č. 2, s. 119-122.

STRÍŽENEC, Michal. Recent theoretical concepts in psychology of religion. In Studia Psychologica, 1999, vol. 41, no. 4, p. 310-313.

STRÍŽENEC, Michal – FICKOVÁ, Emília. Stratégie zvládania stresu a štýly náboženského zvládania u poslucháčov psychológie. In V. Bačová (Ed.), Súčasnosť a perspektívy psychológie na Slovensku. FF PU, Košice, 1999 (CD ROM).

STRÍŽENEC, Michal. Novšie teoretické koncepcie v psychológii náboženstva. Prednáška na Sympóziu „Teoretické a metodologické problémy súčasnej psychológie“. Bratislava, 1999.

STRÍŽENEC, Michal. Škály náboženského zvládania. Prednáška na Psychologických dňoch, Trenčín, 1999.

2000

STRÍŽENEC, Michal. Religion and coping: Empirical verification of their interaction. In Studia Psychologica, 2000, vol. 42, no. 1-2, p. 71-74.

STRÍŽENEC, Michal – KOVÁČ, Damián. Results of research activities of the Institute experimental psychology. S.A.Sc. in the years 1991-1999. In Studia Psychologica, 2000, vol. 42, no. 1-2, p. 147-155.

STRÍŽENEC, Michal. Religiozita starších ľudí. In Obohacovanie života starších ľudí edukačnými aktivitami II. Bratislava: Národné osvetové centrum, 2000, s. 78-90.

STRÍŽENEC, Michal. K otázke religiozity a zvládania záťaže u adolescentov. In Z. Ruiselová (Ed.), Adjustačné problémy, charakteristiky zvládania a osobnosť adolescentov. Bratislava, ÚEP SAV, 2000, s. 73-77.

STRÍŽENEC, Michal. Škály náboženského zvládania In R. Oberta, O. Titurusová (Eds.), Zvládanie psychickej záťaže a stresu. Bratislava: Ministerstvo obrany SR, 2000, s. 22-24.

STRÍŽENEC, Michal. Analysis of religious styles of coping 21st International Conference of the Stress and Anxiety Research, Bratislava, 2000 – prednáška

STRÍŽENEC, Michal – KOŠČ, Ladislav. Človek z pohľadu psychológie náboženstva a kresťanskej psychológie. Referát na konferencii Jubileum vedcov, Bratislava, 2000.

2001

STRÍŽENEC, Michal. Súčasná psychológia náboženstva. Bratislava: IRIS, 2001. 236 s.

STRÍŽENEC, Michal. Psychologické aspekty spirituality. In Československá psychologie, 2001, roč. 45, č. 2, s. 118-126.

STRÍŽENEC, Michal. Hľadanie a zvládanie. In Psychológia pre bezpečný svet: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie Psychologické dni 2001. Editor Ivan Sarmány-Schuller. - Bratislava: Stimul, 2001.

STRÍŽENEC, Michal. Religiozita či spiritualita? In Ročenka Ústavu pre vzťahy a cirkvi. Bratislava: 2001, s. 182-186.

STRÍŽENEC, Michal. Škály na zisťovanie predstáv o Bohu. In Acta Psychologica Tyrnaviansia – 5-2001, Trnava: Katedra psychológie FH TU.

STRÍŽENEC, Michal. Spirituálna inteligencia? In Inteligencia a osobnosť. Potašová, A.(Ed.). - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2001, s. 181-187

STRÍŽENEC, Michal. Jonte-Pace, D., Parsons, W.B. (Eds.): Religion and psychology. Routledge: London, 2001. In Československá psychologie, 2001, roč. 45, č. 6, s. 560-562.(Recenzia)

2002

STRÍŽENEC, Michal. Religiosity and cognitive processes. In Dialogue and Universalism, 2002, 10, 129-140.

STRÍŽENEC, Michal. Niektoré vývinové aspekty religiozity a zvládanie záťaže. In Adjustačné problémy v rôznych obdobiach života: Teoretické a metodologické otázky. Editor: Zdena Ruiselová. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2002, s. 72-77.

STRÍŽENEC, Michal. Zameranie psychológie náboženstva na Slovensku a súčasné zahraničné trendy. In *Psychologické sondy do spirituálno-religiózne sféry života*. Damián Kováč. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2002, s. 19-27.

STRÍŽENEC, Michal. Náboženský rozmer v človeku. In S. Hvozdík (Ed.): *Pastorálna na psychológia*. Košice: Teologický inštitút, 2002.

STRÍŽENEC, Michal. Výsledky výskumu operátora v Slovnafte –spolupráca s J. Danielom. Poster na sympóziu „Zvládanie záťaže – výskumné prínosy v ÚEP SAV“ pri príležitosti životného jubilea prof. J. Daniela, Bratislava, 2002.

2003

STRÍŽENEC, M. Súčasný zameranie a výskumné výsledky psychológie náboženstva. In KOŠČ, L., STRÍŽENEC, M. (Eds.) *Kresťanstvo a psychológia*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2003, s. 10-32.

STRÍŽENEC, M. K otázke súvislosti spirituality a osobnostných charakteristík pri zvládaní záťažových situácií. In RUISELOVÁ, Z. (Ed.) *Zvládanie záťaže a adjustácia v kontexte veku a osobnosti*. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2003, s. 38-45.

STRÍŽENEC, M. Overovanie škály spirituálnej transcencie. In RUISEL, I. (Ed.) *Inteligencia v rôznych kontextoch*. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2003.

STRÍŽENEC, M. Škály spirituality. In *Československá psychologie*. Roč. 37, 2003, č. 6, s. 548-553.

2004

STRÍŽENEC, M. Náboženstvo ako rozmer človeka. In HVOZDÍK, S. a kol. *Rámce a roviny pastorálnej psychológie*. Druhé, doplnené vydanie. Košice: Seminár sv. Karola Boromejského v Košiciach, 2004. ISBN 80-89138-18-7, s. 49-54.

STRÍŽENEC, M. Empirical approaches to spirituality. In *Studia psychologica*, Vol. 46, no.2 2004, p. 173-177.

STRÍŽENEC, M. Spiritualita a spirituálna inteligencia. Konferencia Logoterapia. Človek pri hľadaní seba samého – logoterapeutický prístup. Trnava 9. júna 2004.

2005

STRÍŽENEC, M. Psychológia náboženstva rozvíjaná v ústave. In D. Kováč a kol., Polstoročné jubileum Ústavu experimentálnej psychológie SAV 1955 – 2005 a jeho prínos ku kontinuálnemu vývoju psychológie na Slovensku. Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2005, s. 398-408, ISBN 80-88910-17-X

STRÍŽENEC, M. Sonda do spirituálnych zážitkov poslucháčov psychológie. In SARMÁNY SCHULLER, I. - BRATSKÁ, M. (eds.), *Psychológia pre život - alebo ako je potrebná metanoia*. Zborník Psychologické dni 2005, Bratislava: STIMUL, 2005, ISBN 80-967311-7-3, s. 275-277.

STRÍŽENEC, M., Budeme zisťovať spirituálnu inteligenciu? *Československá psychologie*, 49, 2005, 4, 367-373.

2006

STRÍŽENEC, M. Inteligencia v kontexte spirituality. In RUISEL I. a kol., *Úvahy o inteligencii a osobnosti*. Bratislava: Slovak Academic Press, 2006. ISBN 80-88910-20-X. s. 131-149.

STRÍŽENEC, M. Názory popredných psychológov na vzťah osobnosti religiozity/spirituality. In HALAMA, P. – ADAMOVOVÁ, L. – HATOKOVÁ, M. – STRÍŽENEC, M. *Religiozita, spiritualita a osobnosť. Vybrané kapitoly zo psychológie náboženstva*. Bratislava: Don Bosco, 2006. ISBN 80-88910-20-6. s. 5-11.

STRÍŽENEC, M. Prehľad niektorých u nás dostupných zahraničných mier religiozity a spirituality. In HALAMA, P. – ADAMOVOVÁ, L. – HATOKOVÁ, M. – STRÍŽENEC, M. *Religiozita, spiritualita a osobnosť. Vybrané kapitoly zo psychológie náboženstva*. Bratislava: Don Bosco, 2006. ISBN 80-88910-20-6. s. 141-148.

STRÍŽENEC, M. Múdrost – spiritualita – vďačnosť. In RUISEL, I. (red.), *Múdrost – inteligencia – osobnosť*. Bratislava: Don Bosco, 2006. ISBN 80-88910-19-6. s. 50-57.

STRÍŽENEC, M. Prvé skúsenosti so slovenským prekladom revidovanej Škály prejavov spirituality (ESI). Poster – konferencia Sociálne procesy a osobnosť 2006, Stará Lesná, 4.-6.9.2006.

STRÍŽENEC, M. Spirituality concept and measurement. Poľsko-slovenský seminár Religiozita a osobnosť. Bratislava, 19.5.2006.

2007

STRÍŽENEC, M. Even the Institute of Experimental Psychology evolves psychology of Religion. In *Studia psychologica*, Vol. 49, no 2 (2007), p. 177-190. (0,410 - IF)

STRÍŽENEC, M. Škály prejavov spirituality (ESI). In Fedáková, D., Kentoš, M., Výrost, J. (Eds.), *Sociálne procesy a osobnosť 2006. Zborník príspevkov*. Košice: Spoločenskovedný ústav SAV, 2007, CD-ROM, ISBN 978-80-969628-4-6, s. 376-378. (R).

STRÍŽENEC, M. Psychológia náboženstva ako veda a ako študijný predmet. In *Psychológia pre život. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie k 15. výročiu Katedry psychológie na Trnavskej univerzite*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2007, s. 195-198. (R).

STRÍŽENEC, M. Psychológia ako veda a ako študijný predmet. In Špajdel, M., Halama, P. (Eds.), *Psychológia pre život. Zborník abstraktov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou organizovanej pri príležitosti 15. výročia Katedry psychológie na Trnavskej univerzite v Trnave*. Trnava: Katedra psychológie FF TU, 2007, s. 17.

STRÍŽENEC, M. Kognitívne aspekty religiozity. Medzinárodná konferencia „Osobnosť v kontexte kognícií, emocionality a motivácií“, Bratislava, 15. - 16. 11. 2007.

STRÍŽENEC, M. Dimensions of spirituality and a sense of sacred. International Conference on Spirituality, Praha, 21. - 23. 9. 2007.

STRÍŽENEC, M. Dimensions of spirituality and a sense of sacred. *International Conference on Spirituality*:
<https://praha.psu.cas.cz/spirituality/index.php?cmd=programme>,
<http://praha.psu.cas.cz/spirituality/texts/Strizenec.doc>.

2008

STRÍŽENEC, Michal. Postformálne myslenie. In *Myslenie - osobnosť - múdrosť*. - Bratislava: Slovak Academic Press, 2008. ISBN 978-80-88910-25-1, s. 31-48.

STRÍŽENEC, Michal. Spirituality - concept and measurement. In *Revista de psihologie*. ISSN 0034-8759, 2008, roč. 54, 1-2, s. 49-56.

STRÍŽENEC, Michal. Novšie prístupy v psychológii myslenia. In *Sociálne procesy a osobnosť 2008: Osobnosť a procesy zvládania*. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2008, s. 55.

STRÍŽENEC, Michal. Novšie prístupy ku kritickému mysleniu. In Psychologica XL : Personality in the context of cognition, emotionality and motivation II. International Conference 50th Anniversary of the Department of Psychology, 26.-27. november 2009, Bratislava [elektronický zdroj]. Zodpovedná redaktorka Daniela Čechová. - Bratislava: STIMUL, 2010, s. 107-120. ISBN 978-80-89236-93-0.

STRÍŽENEC, Michal. Aplikácia princípu komplementarity v psychológii náboženstva. In Premeny psychológie v európskom priestore: 27. Psychologické dni. Zostavovatelia: Ivan Sarmány-Schuller, Mária Bratská. - Bratislava: Stimul, 2009, s. 89-93. ISBN 978-80-89236-74-9.

2011

STRÍŽENEC, Michal. História, aplikácie a hodnotenie koncepcie "naturalistické rozhodovanie". In Rozhodovanie a usudzovanie II.: Oblasti a koncepcie. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2011, s. 75-104. ISBN 978-80-88910-36-7.

STRÍŽENEC, Michal. Kvantová psychológia? In E-psychologie, 2011, roč. 5, č. 1, s. 33-51. ISSN 1802-8853.

STRÍŽENEC, Michal. Múdrose a kritické myslenie. In Cesty k múdrosti / Ways to Wisdom: 29. Psychologické dni. Medzinárodná konferencia venovaná životnému jubileu Prof. PhDr. Imricha Ruisela, DrSc.: Kniha abstraktov. - Bratislava: STIMUL, 2011, s. 66-67. ISBN 978-80-8127-027-7.

Zoznam konferenčných príspevkov do roku 2001

1. II. sjazd čl. psychologov, Praha 1964 - referát: K stratégii ľudského správania.
2. Sympóziom o kybernetike, Smolenice 1964: Psychológia a kybernetika.
3. Symposion über psychologische Probleme kybernetischer Forschungen, Berlin, 1964: Zur experimentellen Bestimmung der subjektiven Wahrscheinlichkeit
4. 2. celoštátna kybernetická konferencia, Praha 1965: Vnímanie a kybernetické modelovanie.
5. 3. Internat. Congress on Ergonomics, Birmingham 1967: Analysis of operator's thinking activity.
6. Medzinárodné Ergonomické sympóziom, Praha 1967: Interdisziplinärer Zutritt zur Untersuchung des Denkens beim Operateur.

STRÍŽENEC, Michal. Skúmanie myslenia v Ústave experimentálnej psychológie SAV. Retrospektíva a perspektíva. (Venované životnému jubileu RNDr. Zdeny Ruiselovej-Droppovej, CSc.). In Sociálne procesy a osobnosť 2008: Osobnosť a procesy zvládania. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2008, s. 56.

2009

STRÍŽENEC, Michal. Hypotetické myslenie a argumentovanie - ich súvislosť s kontrafaktovým myslením. In Kontrafaktové myslenie a osobnosť. - Bratislava: Slovak Academic Press, 2009, s. 29-42. ISBN 978-80-88910-27-5.

STRÍŽENEC, Michal. Neformálne usudzovanie. In Československá psychologie, 2009, roč. 53, č. 6, s. 533-544. (0.101 - IF2008). ISSN 0009-062X.

STRÍŽENEC, Michal. Skúmanie myslenia v Ústave experimentálnej psychológie SAV: retrospektíva a perspektíva. In Sociálne procesy a osobnosť 2008. L. Golecká, J. Gurňáková, I. Ruisel (Eds). - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2009 [CD-ROM]. ISBN 978-80-88910-26-8.

STRÍŽENEC, Michal. Novšie prístupy v psychológii myslenia. In Sociálne procesy a osobnosť 2008. L. Golecká, J. Gurňáková, I. Ruisel (Eds). - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2009 [CD-ROM]. ISBN 978-80-88910-26-8.

STRÍŽENEC, Michal. Novšie prístupy ku kritickému mysleniu. In Osobnosť v kontexte kognícií, emocionality a motivácií II: Kniha abstraktov. - Bratislava: STIMUL, 2009, s. 14. ISBN 978-80-89236-69-5.

STRÍŽENEC, Michal. Aplikácia princípu komplementarity v psychológii náboženstva. In 27. Psychologické dni "Premeny psychológie v európskom priestore": Venované 80. narodeninám Prof. PhDr. Damiána Kováča, DrSc. Zborník abstraktov. - Bratislava: Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV, 2009, s. 7.

2010

STRÍŽENEC, Michal. Kognícia a komplementarita. In Kognitívny portrét človeka. - Bratislava: Ústav experimentálnej psychológie SAV, 2010, s. 51-70. ISBN 978-80-88910-29-9.

STRÍŽENEC, Michal - STRÍŽENEC, Pavol. Application of quantum physics to cognitive processes. In *Studia Psychologica: international journal for research and theory in psychological sciences*, 2010, vol. 52, no. 4, p. 363-367. (0.175 - IF2009). (2010 - Current Contents). ISSN 0039-3320.

7. XVI. Int. Congr. of Appl. Psychology, Amsterdam 1968: Adequacy of various indicators of operator's thinking activity.
8. III. kybernetická konferencia, Praha 1969: Analýza myslenia pomocou aparatury PSI.
9. 4. Inter. Congr. Ergonomie, Strasbourg 1970: Prévission chez l'opérateur dans une situation modelée.
10. 2. Podunajské dni psychologov, Smolenice 1970: Situation modele pour la prédiction.
11. XVII. Inter. Congr. of Appl. Psychology, Liege 1971: Certaines caracteristiques du processus de prédiction chez l'opérateur.
12. Kybernetická konferencia, Praha 1972: Človek a počítač.
13. Medzinár. konf. o bezpeč. práce, Marian. Lázne 1972: Základné súvislosti úrazovosti a údajov o pracovníkoch.
14. 5. sympóziu Slov. kyber. spoloč., Vrátna dolina 1973: K otázke merania vlastnosti a schopnosti programátora.
15. 3. stretnutie psychologov podunajských krajín, Smolenice 1973: Psychological analysis of work and selection of computer operators and programmers.
16. IV. zjazd Slov. psychol. spoloč. Košice 1974: Človek a počítač.
17. Medzinárodné sympóziu NOTO, Tatranská Lomnica 1974: Psychologické a sociologické požiadavky na tvorbu pracovného prostredia a pracovný režim vo výpočtovom stredisku.
18. III. ergonomická konferencia, Banská Bystrica 1975: Základné profesie vo výpočtovom stredisku.
19. IV. sjazd Čs. psychol. spolče., Třinec 1975: Psychologické aspekty technických systémov.
20. Medzinárodná konferencia Experiment in Psychology, Smolenice 1975: Mental model of problems and their experimental investigation.
21. IFAC Workshop. Praha 1977: Characteristics of a mental model of controlled processes in man-operator.
22. IV. stretnutie psychologov podunajských krajín, Visegrad 1977: Mental representation of problems in operator.
23. 8. sympóziu Slov. kyber. spoloč. Tatr. Lomnica 1977: Mentálne zobrazenie ako odraz charakteristík prostredia.
24. 10. sympóziu Slov. kyber. spoloč., Bratislava 1980: Symbióza prirodzenej a umelej inteligencie.
25. V. zjazd čs. psychologov, Brno 1980: Systémový prístup v psychológii.
26. XXII. Int. Conf. of Psychology, Leipzig 1980: The function of mental models in an operator's work.
27. Konferencia ČSVTS, Bratislava 1981: prínosy psychológie pre ASR.

28. Konferencia o psychológii práce, Brno 1982: Súčasný trendy vo výskume myslenia operátora.
29. Zjazd SPS, Bratislava 1983: Laboratórny a terénny výskum.
30. 6. stretnutie psychológov podunajských krajín, Graz 1983: Mentálna reprezentácia a umelá inteligencia.
31. Medzinárodná ergonomická konferencia, Praha 1984: Nároky na myslenie človeka pri spolupráci s počítačom.
32. 2. medzinárodná ergonomická konferencia, Praha 1984: Nároky na myslenie človeka pri spolupráci s počítačom.
33. 6. zjazd čs. psychológov, Praha 1985: Ľudské myslenie a umelá inteligencia.
34. 12. sympóziu SKS, Smolenice 1986: Súčasná psychológia myslenia a expertné systémy.
35. 14. sympóziu SKS, Zuberec 1988: Súčasný interakcie psychológie a počítačovej vedy.
36. 7. stretnutie psychológov podunajských krajín. Poljče 1989: Pochopenie problému.
37. 6. pražská medzin. konf., Praha 1991: Some results from interfunctional research of thinking.
38. III. Europ. Conf. of Psychology, Tampere 1993: Cognitive Psychology in Slovakia.
39. X. stretnutie psychológov podunajských krajín, Stará Lesná 1993: Information – Repräsentation-Denken.
40. Sympóziu Mentálna reprezentácia, Brno 1994: Psychická reflexia a mentálna reprezentácia.
41. Sympóziu J. Piaget a slovenská veda, Bratislava 1996: Prínos J. Piageta pre psychológiu náboženstva.
42. VIII. zjazd slovenských psychológov, Bratislava 1996: Postavenie psychológie náboženstva v rámci psychologických vied.
43. Konferencia Osobnosť v sociálnom kontexte, Zlatá Idka 1996: Smerovanie psychoanalytickej metodológie aj ku kvalitatívnym prístupom.
44. Psychologické dny, Olomouc 1998: Glosolália - možnosti jej skúmania.
45. Psychologické dni, Trenčín 1999: Fundamentalizmus a potreba štruktúry (spoluautor I. Sarmány).
46. Psychologické dni, Trenčín 1999: Škály náboženského zvládania.
47. Konferencia Jubileum vedcov, Bratislava 2000: Človek z pohľadu psychológie náboženstva.
48. Sympóziu Nová evanjelizácia, Svit 2000: Religiozita a zdravie.
49. Psychologické dni, Trenčín 2001: Hľadanie a zvládanie
50. Konferencia Inteligencia a osobnosť, Bratislava 2001: Spirituálna inteligencia?

psychológia a

slovenská akadémia vied
ústav experimentálnej psychológie

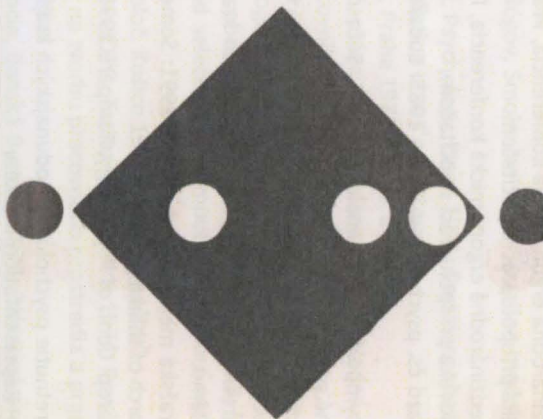

vedecký redaktor
dr. damian kováč csc.

recenzenti
univ. prof. dr. j. linhart
doc. dr. i. tondl csc.

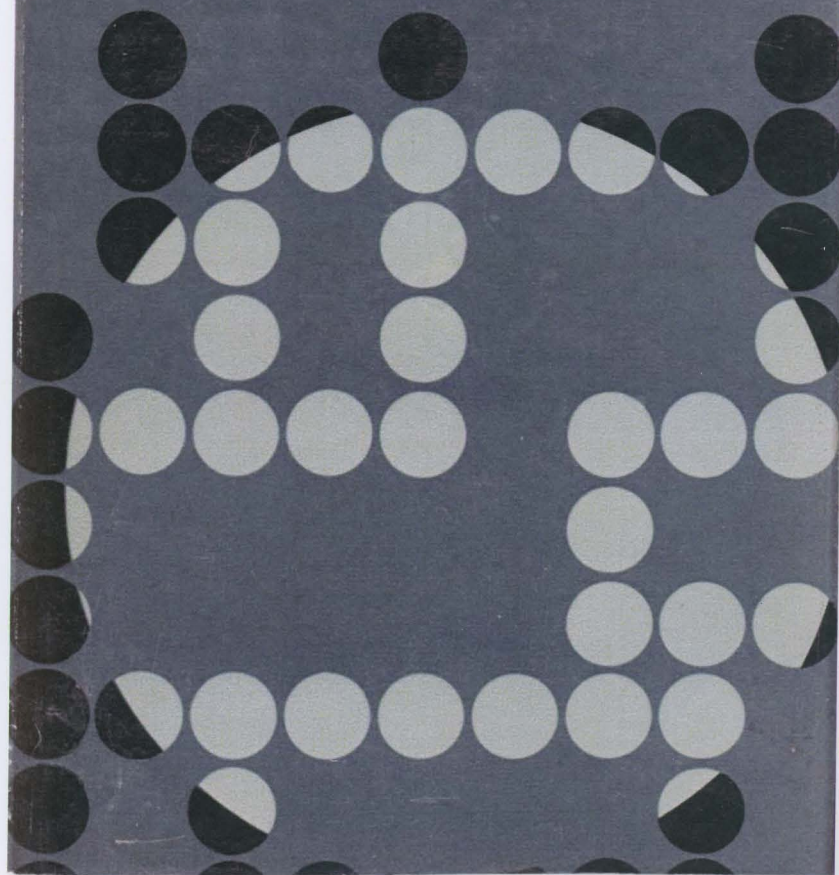
kybernetika

michal striženec

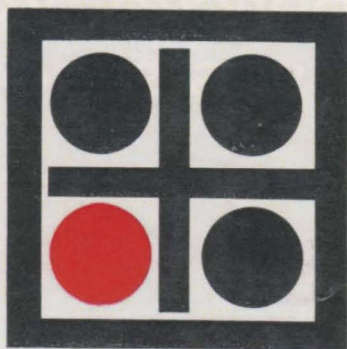

Obálky monografií

kybernetické aspekty
živých systémů

Michal Stríženec

**SÚČASNÉ TENDENCIE
V INŽINIERSKEJ
PSYCHOLÓGII**

Inženýrská psychologie

spn

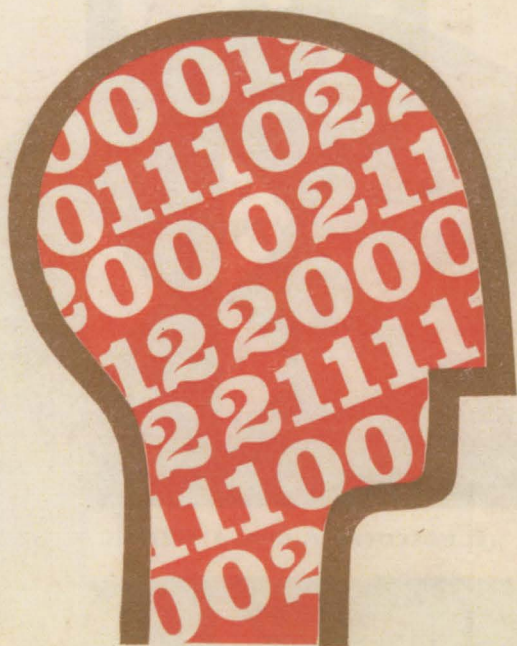
JIŘÍ ŠTIKAR, JIŘÍ HOSKOVEC, MICHAL STRIŽENEC

ČLOVEK

A POČÍTAČ

MICHAL
STRÍŽENEC

 VEDA

Michal Stríženec

**SYSTEM:
CZŁOWIEK-
KOMPUTER**

Państwowe
Wydawnictwo
Naukowe

Psychológia

náboženstva

Michal
Stríženec

VEDA
vydavateľstvo
Slovenskej
akadémie
vied

MICHAL STRÍŽENEC

Súčasná
psychológia
náboženstva

IRIS

práca, ktorá má byť súčasťou štúdií, ktoré sa zaoberajú s otázkami vzťahov
ho plinu (Pavlov, Sobranč spisy IV, ruské: Elektrotychivn, Akova státo a články
rýchlostky elektrofyziologie vyššej nervov, činnosti, štátn. Ekonomické
problémy, O marxizme v psychologii, materiály X. zjazdu KSCJ, Zúčastniť som sa

*NOVŠIE PSYCHOLOGICKÉ
POHLADY NA RELIGIOZITU
A SPIRITUALITU*

Michal Strážanec

*Ústav experimentálnej psychológie SAV
Bratislava
2007*

Laudácie a správy pri rôznych príležitostiach

OD PAVLOVA K PAVLOVI

/K sedemdesiatke Michala Stríženca/

Keby nebolo vysvetlenia v podtitule, akiste málokto z psychológov u nás by uhádol, „co chtěl autor říci“. Preto najprv vysvetlenie. Teda: prv menovaný – Pavlov – je Ivan Petrovič Pavlov, významný ruský fyziológ, nositeľ Nobelovej ceny z r. 1904. A ten druhý – Pavol, nie je, pochopiteľne, nikto iný ako biblický konvertita Šavel, kresťanský apoštol národov z 1. storočia. No a čo?! Majú azda títo veľikáni našej kultúry niečo spoločné? Alebo, je tu aj dačo, čo by oprávňovalo dať tieto osobnosti do súvisu s významným životným jubileom nášho Michala Stríženca?!

Vidím, že ste mojím úvodom trochu zaskočení. A predsa tu nejde o púhu slovnú hračku. Nepôjdem do podrobností, len chcem v týchto súvislostiach podčiarknuť, že aj I.P. Pavlov bol hlboko veriaci človek, i keď sovietska propaganda ho glorifikovala ako jedného z protagonistov materialistickej vedy, navyše aj psychológie. Túto známú, no u nás tabuizovanú informáciu mi svojho času osobne potvrdil aj jeden z pavlovových najbližších, A.A. Asraťan. Vo Frascati, neďaleko Ríma, r. 1976 sa mi zdôveril, ako sa zúčastňoval na nedeľných modlitbách a spevoch v byte Ivana Petroviča, ktorý mal malé harmónium, na ktorom vo voľných chvíľach rád hrával.

A teraz ešte, čo majú Pavlov a Pavol spoločné s naším Michalom?

To je už, pravdaže, trochu iná história. Začalo sa to tým, že náš jubilant vo 4. ročníku štúdia psychológie a pedagogiky na FFUK neprijal „umiestenku“ učiteľ na jedno južnoslovenské gymnázium; vyhovel však ponuke dr. M. Bažányho, organizujúceho v tom čase psychologické pracovisko v Slovenskej akadémii vied. V septembri 1954 bol doň prijatý, a hneď sa s veľkou vervou začal pripravovať na zvládnutie roly vedeckovýskumného pracovníka. Svedčí o tom o.i. aj jeho prvý výkaz o činnosti s dátumom 31. dec. 1954. Citujem: „Keďže som nastúpil od 1. septembra 1954, nemal som dostatočné skúsenosti v experimentálnej práci v laboratóriu, zameral som sa najmä na získanie praktických skúseností v tejto oblasti (technických i psychologických). Oboznamoval som sa s technickou obsluhou aparátov a asistoval som pri prevádzaných pokusoch. Získané poznatky využijem pri výskumnej práci v roku 1955. Spolupracoval som s dr. Bažánym pri orientačnom výskume stanovenia fyziologického a psychologického prahu. Okrem toho som študoval odbornú politickú literatúru podľa stanoveného plánu (Pavlov: Sobrané spisy IV, Hudec: Elektrotechnika. Rôzne state a články z problematiky elektrofyziológie vyššej nervovej činnosti. Stalin: Ekonomické problémy, O marxizme v jazykovede, materiály X. zjazdu KSČ). Zúčastnil som sa

na konferencii o rozvoji Pavlovovho učenia, ktorú usporiadala Lekárska fakulta KU. V decembri som sa zúčastnil návštevy psychologických pracovísk v Prahe za účelom oboznámenia sa s ich pracovnými metódami a technickým vybavením.“

V rámci tejto problematiky zaznamenal Michal Striženec čoskoro aj prvý edičný výstup: "Vplyv intenzity podmieneného podnetu a nepodmieneného podnetu na priebeh jednoduchej podmienenej reakcie: Žmurkací reflex (Psychol. štúdie SAV, I. 1956, 25-39).

Michalovo pavlovovské obdobie v psychológii však trvalo len pár rokov, aj keď ďalšia publikácia „o diferencovanom žmurkaní“ vyšla až r. 1960. V tom roku došlo totiž v dôsledku nového vedenia k zmene orientácie celého Psychologického laboratória SAV: začalo sa tridsaťročné obdobie orientácie na kognitívne procesy ako funkcie osobnosti (psychomotorika, percepcia, pamäť, myslenie a rozhodovanie). A od toho času sa začína aj pre nášho Michala obdobie, v ktorom si viac-menej sám mohol voliť prinajmenšom svoju špecializáciu. Aká vlastne bola?

Nuž, pri pokuse o náležitú odpoveď na to sa pokúsim o psychoanalyticky vyvedenú odpoveď. Tá predpokladá predovšetkým načrtnúť do predchádzajúceho osobnostného vývinu Michala.

Neviem toho veľa o jeho detstve, ale jeho motivácia študovať psychológiu sa vymyká z troch kategórií bežných v tom čase: bola totiž - ako sa mi nedávno priznal - výlučne kognitívna. Po prečítaní niekoľkých kníh s parapsychologickou tematikou sa chcel dozvedieť viac o tom, ako to naše ideálne vnútro naozaj funguje. A realizovať tento zámer sotva možno lepšie ako štúdiom, prácou.

Pokračujem v psychoanalytickom prístupe, keď sa vraciam k diplomovej práci Michala. Nazval ju totiž „Vzťah žiakov ku školskej práci“, teda nie ku škole ako takej, ale k práci, ktorú si ona vyžaduje. Aj jeho kandidátska dizertácia má v titule „pracovný výkon“. A tak práca ostala v súlade s jeho osobným založením, usudzujem, ústredným motívom jeho správania; v mojej terminológii sa stala jedným zo systémových regulátorov jeho konania. Azda preto sa v Ústave experimentálnej psychológie SAV spontánne zaradil do oddelenia psychológie práce a neskôršie sa pustil do rozvíjania inžinierskej psychológie. Na druhej strane aj jeho vlastná pracovná činnosť sa stala pre neho priam príznačnou. Ak poviem, že Michal je prototypom tzv. pracanta, je to akiste málo. Preň je diagnostické, že nedokáže pokojne žiť v prítomnosti, pretože má neustále na mysli, ba priam ho kvária budúce úlohy. Spravidla ich spĺňa s veľkým časovým predstihom, a navyše je frustrovaný, ak ich nedokáže rýchlo vybaviť. Zlé jazyky vravia, že už má „odfajknuté“ aj to, čo sa ešte nestalo, ale mohlo, resp. pravdepodobne by sa malo stať. Nemožno sa preto diviť, že náš čínorodý jubilant (tak bol označený v jednej laudácii pri jeho šesťdesiatke) drží v Ústave experimentálnej psychológie SAV rekord v počte knižných publikácií: je ich sedem, pričom počet publikovaných článkov a štúdií už prekročil dvojstovku. A čo všetko tým dosia-

hol, čím prispel k psychologickému poznaniu a k aplikácii psychológie do života za toto obdobie, o tom vypovedá jeho sebahodnotenie. Citujem: "Výskumná práca o vzťahu kybernetiky a psychológie (zameraná najmä na teoreticko-metodologické otázky) prispela k modelovaniu a kvantifikácii nielen v psychológii, ale i v ďalších spoločenských vedách. Konkrétne išlo o nové prístupy k vnímaniu, subjektívnej pravdepodobnosti a pod.

Skúmanie vzťahu človeka a počítača umožnilo stanoviť psychické nároky na operátora, programátora a technika počítača (v počiatočnom období zavádzania veľkých počítačov u nás).

Pri oboznamovaní našej odbornej verejnosti s inžinierskou psychológiou ako novou disciplínou som syntetizoval zahraničné teoretické a metodologické prístupy. Empirický výskum umožnil stanoviť nároky na myslenie operátora v chemickej výrobe. Na túto problematiku bola zameraná aj doktorská dizertačná práca.

V oblasti psychológie myslenia to boli poznatky o mentálnom zobrazení ako aj syntetické spracovanie zahraničných trendov v psychológii myslenia (najmä interfunkčné a interdisciplinárne hľadisko).

Iniciovaním u nás zanedbávanej disciplíny – psychológie náboženstva som prispel jednak k viacerým empirickým výskumom (najmä diplomové a doktorské práce) v tejto oblasti, k rozširovaniu zahraničných metodík (škály a dotazníky) a jednak som v monografických prácach syntetizoval súčasné zameranie tejto disciplíny v zahraničí. V poslednom období som prispel k objasneniu psychologických aspektov spirituality.

Posledne spomenuté ma vedie dostať sa bližšie k Pavlovi, teda k Pavlovi z Tarzu. Hoci ide o autora, podľa mňa najväčšieho hymnu o láske, teda o najkomplexnejšom fenoméne tohto sveta, bola to osobnosť, opäť podľa mňa, kognitívneho zamerania. A takou je, ako sa to už naznačilo, aj Michal. No o to tu teraz nejde. Meno tohto Pavla v názve mojej laudácie som si dovolil uviesť ako symbol tematickej preorientácie Michala po r. 1989. Zanechal svoj dovtedajší odborný záujem a jeho pôvodná dávna motivácia študovať psychológiu dostala svoj výraz v orientácii práce na staronovú oblasť – psychológiu duchovného života a náboženstva. Prezradím, že sa to začalo disidentsky. Už za totality totiž prinášal zo „západu“ literatúru z psychológie náboženstva svojmu priateľovi. Potom však, po demokratickom prerode, začal sám vnikáť do tejto u nás predtým tabuizovanej disciplíny; prízvukujem, nie módnne, ale z hlbokého presvedčenia. Michal sa totiž riadi životnou filozofiou – citujem – „že sme tu na svete preto, aby sme spolupracovali na rozvíjaní tohto pozemského života, ktorý je predpokladom budúceho života, pôvodcom ktorého je Stvoriteľ-Boh". Preto si myslím, že je namieste o Michalovej odbornej práci konštatovať, že naskutku prešiel od Pavlova k Pavlovi. K tomuto podobenstvu ma napokon inšpiroval on sám, keď jeden zo svojich článkov do Studia psychologica chcel priamo označiť

takto: Od žmurkacieho reflexu k psychológii náboženstva. Hneď ale sa mi žiada podčiarknuť, že kresťanskú psychológiu Michal Stríženec nechápe paradigmaticky, ale ako zložku psychológie náboženstva. A ďalej. Na provokatívnu otázku, či by pripustil existenčné právo napr. aj islamistickej alebo židovskej psychológie, odpovedal Michal: „Prečo nie?“ Osobná filozofia a odborné zameranie sa plne uplatňuje – pokiaľ viem – aj v jeho mimopracovnom živote. Osobitne sa to prejavuje napr. v jeho aktivitách v ÚSKI, v účasti spolu s manželkou Terkou v hnutí Focolare a všeobecne v jeho apolónskom štýle života. A tým som sa dostal k nemenej transparentnej stránke jubilanta – k charakterizovaniu jeho osobnosti.

Že Michal neznáša chladné prostredie, že obľubuje vyprázané rezne a „süteménye“, že sa vyhýba konfliktom, nemá rád dlhé reči a je introvert, a i., je mnohým známe. Čo všetko sa však skrýva akoby pod pokrievkou jeho akiste intenzívneho duchovného života, to sa mi nepodarilo ani po desiatkach rokov odhaliť. Aj keď je to úplne nepatričné, naozaj by som sa rád dozvedel, čím vlastne tento človek hreší. No maximálne možnou ľudskou istotou viem a prehlasujem, že Michal je absolútne spoľahlivým spolupracovníkom. Tým som sa dostal k jeho organizačným činnostiam, kde nemôžem inak, ako byť aj osobným.

Michal Stríženec bol „od nepamäti“ (presný dátum si totiž nepamätá ani on, ani ja) vedeckým tajomníkom a potom aj zástupcom riaditeľa Ústavu experimentálnej psychológie SAV. Tvorili sme - z môjho pohľadu - prototyp vhodnej riadiacej symbiózy, kde sa spájali entuziazmus a realizmus, impulzivnosť a rozvážnosť, zapálenosť a chladná rozvaha, administratívna disciplinovanosť a nedochvilnosť, formálnosť a úzkostlivá presnosť, angažovanosť v rámci ústavu vs. angažovanosť mimo a pre ústav, atď. Úprimne sa priznávam, že neraz ma rozladili jeho výroky, ako: „Čo ťa po tom“, „Aj tak to nebude nikto čítať“. "Vybab to hneď a bude pokoj". No akiste som mu aj ja mohol ísť na nervy, aj keď ich mal pevné, keď som otáľal s niektorými rozhodnutiami. Avšak, Mišo, dúfam, že budeš súhlasiť s tým, že moja prokrastinácia sa spravidla týkala takých rozhodnutí, ako je „nepriať“, „zamietnuť“, "čo s tým, keď je to zlé". Tak, alebo onak, pri tom alebo inom hodnotení Ústavu experimentálnej psychológie SAV za desiatky rokov, bol Michal Stríženec zavše aj významným podielom tam, kde išlo o rozvoj ústavu, zlepšenie jeho postavenia v spoločnosti, rozvíjanie medzinárodných stykov, atď. Patrí mu za to nielen moja úprimná vďaka, ale aj vďaka bývalých i terajších pracovníkov ústavu, a dovoľm si generalizovať, aj uznanie našej psychologickej komunity. Práve preto, v súvislosti s tým, čo sa doteraz povedalo, som si „zhlboka vydýchol“, keď koncom roku 1991 Michal Stríženec prevzal po mne funkciu riaditeľa ústavu, ktorú potom zastával dve funkčné obdobia.

Organizačné aktivity Michala Stríženca už predtým mali rôzne vrcholy. Nemožno obísť len zaregistrovaním skutočnosť, že v 70. rokoch bol ako psychológ predsedom Kybernetickej spoločnosti pri SAV. No nárast funkcií nastal v 90.

rokoch, keď sa stal predsedom Vedeckého kolégia pre psychológiu a pedagogiku SAV, podpredsedom grantovej komisie VEGA pre vedy o človeku, členom a t.č. predsedom Komisie pre obhajoby doktorských prác z psychológie.

Keďže Michal nemá rád dlhé reči, aj keby mali byť len dobré a o ňom, žiada sa mi už skončiť.

Milý náš Miško! Viem čo to je nosiť „sedem krížikov“, ale snažím sa spoznávať aj to, že kultivovaná osobnosť so stále sa prehľbujúcim zmyslom života môže, ba je povinná motivovať sa k ďalšiemu fungovaniu vo všetkých oblastiach života. K tomu Ti zo srdca žičím veku primerané zdravie, účinnú rodinnú podporu, pracovnú pohodu a veľa, veľa nasledovníkov v disciplíne, ktorej si sa stal u nás priekopníkom.

Ad multos felicissimos que annos!

V Bratislave 26.9.2002

Damián Kováč

Príhovor riaditeľa ÚEP SAV k 70-tke

Vážený pán

Doc. PhDr. Michal Stríženec, DrSc.

Ústav experimentálnej psychológie SAV

Bratislava

Vážený pán docent,

kolobeh času roztáča svoju dlhú čiaru a označuje míľniky našej životnej cesty. Vám práve dosiahol sedemdesiatu zastávku. A je aj na nás, Vašich spolupracovníkoch, aby sme sa pri nej na chvíľu pristavili.

Celý Váš profesionálny život je spojený s Ústavom experimentálnej psychológie SAV. Hneď po nástupe na ústav ste sa intenzívne zapojili do výskumu poznávacích procesov a stali ste sa priekopníkom inžinierskej psychológie na Slovensku. Žiaden historický prehľad nemôže prehliadnuť Vaše zásluhy pri prehľbovaní spolupráce psychológie a kybernetiky u nás. Na tento výskumný smer logicky nadväzovali aj Vaše výskumy myslenia. Neskôr ste formovali novú vednú disciplínu, a to psychológiu náboženstva. Dodnes sa s nadšením venujete nielen teoretickej, ale aj výskumnej práci, ktorá výrazne obohacuje naše poznanie tohto významného duchovného fenoménu. Popri vedeckej práci ste venovali značnú

energiu aj riadiacej, organizačnej a pedagogickej činnosti. Vašou zásluhou ústav pomerne hladko prešiel zložitým úsekom transformačných zmien.

Vážený pán docent, v mene pracovníkov Ústavu experimentálnej psychológie SAV i svojom si dovoľujem zaželať Vám veľa zdravia, vysokú výkonnú motiváciu a hlavne množstvo „vrcholných zážitkov z dosiahnutých výsledkov.

Na ďalšiu spoluprácu na spoločnom diele sa tešia Vaši spolupracovníci z Ústavu experimentálnej psychológie SAV.

V Bratislave 26. 9. 2002 Prof. PhDr. Imrich Ruisel, DrSc., riaditeľ

Sympóziu ako laudácia významnému jubilantovi (Psychofórum, 2/2002)

Dňa 26. septembra 2002 sa v zasadacej miestnosti Pavilónu spoločenských vied SAV v Bratislave na Patrónke udiala príjemná a významná udalosť. Stretli sa spolupracovníci a sympatizanti jubilanta - hosťujúceho doc. na Trnavskej univerzite PhDr. Michala Stríženca, DrSc., dlhoročného pracovníka a v rokoch 1992-98 aj riaditeľa Ústavu experimentálnej psychológie SAV a spolu s ním sa pri tejto radostnej príležitosti zúčastnili „fest-sympózia“ s názvom Psychologické sondy do spirituálno-religiózne sféry života. Hoci mnohí poznali M. Stríženca ako aktívneho v oblasti inžinierskej psychológie, málokoho dnes prekvapí jeho pracovná inklinácia k psychológii náboženstva. Aké boli jeho cesty?

Narodil sa 19.9.1932 v Piešťanoch. Štúdium psychológie a pedagogiky ukončil na FF UK v r. 1955 (s diplomovou prácou „Vzťah žiakov ku školskej práci“) a v roku 1960 získal titul CSc. v Psychologickom laboratóriu SAV obhajobou dizertácie „Pracovný výkon a teória informácie“. Na tomto základe získal aj titul PhDr. Doktorskú dizertačnú prácu (DrSc.) „Regulačná funkcia myslenia v činnosti operátora“ obhájil v r. 1987. Ako vo svojej laudácii s trefným názvom „Od Pavlova k Pavlovi“ podotkol profesor D. Kováč, ústrednou témou predrevolučných rokov jubilanta bola práca. Pavlovovské obdobie spojené s výskumom reflexov však trvalo len pár rokov, presnejšie do roku 1960. V tom roku došlo v dôsledku nového vedenia Psychologického laboratória SAV k zmene orientácie na kognitívne procesy ako funkcie osobnosti. Od tohto času sa pre jubilanta začína obdobie, kedy si volí svoju špecializáciu - zaradil sa (v Ústave experimentálnej psychológie SAV) do oddelenia psychológie práce (neskôr do inžinierskej psychológie). Po roku 1989 však začal vnikáť do dovtedy tabuizovanej disciplíny - do psychológie náboženstva a právom mu na Slovensku patri titul priekopníka

v tejto oblasti. Odtiaľ teda konštatovanie, že prešiel od Pavlova k Pavlovi, apoštolovi z Tarzu.

„Pracovný“ úvod sympózia patril oslávencovi, ktorý otvoril prednáškovú časť stretnutia. M. Stríženec poskytol prehľad doteraz spracovávaných tém z psychológie náboženstva v zahraničí i na domácej pôde - a to ako z pohľadu psychológov, tak i zo strany teológov. Hoci sa psychológia náboženstva začala u nás systematicky rozvíjať až po zmene ideologickej klímy v roku 1989, realizovalo sa už viacero empirických výskumov (i teoretických štúdií).

Prof. J. Křivohlavý zaujal nesporne príťažlivou témou odpúšťania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou ľudského života. V príspevku predostrel a priblížil oblasti, v ktorých sa možno stretnúť s potrebou odpúšťať a odpustiť a popri vymedzeniach odpúšťania poukázal na jeho dôležitosť, objasnil proces odpúšťania a zmierovania a problémy s nim spojené.

Prof. L. Košč vo svojej prednáške nastolil problematiku tzv. kresťanskej psychológie. Zdôraznil rozdiel v prístupe k fenoménu náboženstva/náboženskosti zo strany psychológie náboženstva, ktorá religiozitu chápe ako sociálny jav, a zo strany kresťanskej psychológie, ktorá má post špecifickej vedy o kresťanovi a zdôvodnil potrebu takto vymedzenej disciplíny.

Dr. E. Klčovánská vo svojom vystúpení oboznámila prítomných s vynárajúcou sa novou paradigmou v oblasti skúmania hodnôt a ich významu pre človeka, v ktorej sú hodnoty úzko zviazané s noetickým rozmerom osobnosti. Práve v ňom sú cieľom i predmetom potrieb, túžob i rozhodnutí človeka - subjektu.

Prof. I. Ruisel sa zamýšľal nad vzťahom spirituality a múdrosti. V nadväznosti na predchádzajúce práce o múdrosti objasnil jej súvislosti so spiritualitou ako multidimenzionálnym konštruktom (najmä pokiaľ ide o kognitívnu orientáciu na spiritualitu).

V nasledujúcej posterovej sekcii sa historických aspektov pastorálnej psychológie na Slovensku dotýkala prezentácia dr. M. Košča. Podáva v nej informácie o zrode tejto psychologickéj disciplíny na Slovensku, ktorá vyvstala z potreby samotných pastoračne činných kňazov (niekedy i seminaristov) a zo spolupráce s laikmi angažovanými v rozličných oblastiach - v čase pred rokom 1989 v „ilegálnych“ hnutiach.

Ďalšou vysoko kompetentnou osobou v oblasti pastorálnej psychológie je dr. J. Stempelová. Oboznámila nás s najčastejšími otázkami, ktorými sa zaoberá pastorálna psychológia v súčasnosti a načrtla perspektívy jej rozvoja v rovine teoretickej i v oblasti aplikačnej.

Dr. J. Halamová s doc. E. Naništovou prispeli k sympóziu posterom na tému ideálneho spoločenstva z pohľadu členov rôznych kresťanských spoločenstiev. Vo výskumnej štúdií prezentovali výsledky frekvenčnej a obsahovej analýzy popisu ideálneho kresťanského spoločenstva.

Poznatkami z oblasti klinického výskumu obohatila sympóziu Mgr. M. Juhásová. Cieľom jej práce bolo okrem iného zistiť, či existuje vzťah medzi mierou depresivity a štýlmi náboženského zvládania. Jedným z jej zámerov bola aj snaha zachytiť u farmakologicky liečených pacientov vzťah medzi zmenou miery depresivity v čase a zmenami v obraze Boha.

V období, keď aj laická verejnosť zaznamenáva existenciu fundamentalistických hnutí a ich aktivity, stáva sa relevantné venovať pozornosť podrobnej analýze psychologického pozadia týchto prejavov. Mgr. L. Adamovová s dr. J. Kordačovou sa z tohto pohľadu venovali problematike náboženského fundamentalizmu a iracionality a na základe výskumnej sondy predkladajú možné interpretácie styčných plôch fundamentalistických a iracionálnych presvedčení.

Dr. P. Halama sa zameriaval na problematiku náboženskej konverzie, relatívne častého javu u religióznych ľudí a na jej dôležitosť v duchovnom živote vo všeobecnosti. Prínos spracovanej témy spočíva i v tom, že sa snaží o syntetizujúci pohľad na náboženskú konverziu - vrátane životnej situácie, ktorá jej predchádzala.

Problematikou religiozity adolescentného veku sa zaoberalo viacero autorov príspevkov. Doc. S. Hvozdík prezentoval príspevok o náboženských pojmoch a ich integrácii neodbornými procesmi, v ktorom predostiera čiastkové výsledky empirického výskumu. V jeho rámci sa riešil aktuálny proces smútenia veriacich adolescentov v spojitosti s významom náboženských pojmov a ich sebvýchovným potenciálom.

Cieľom výskumu, ktorý prezentovala Mgr. J. Kunová bolo zistiť, akú úlohu zohráva u mladých ľudí náboženstvo a vzťah k Bohu s vývinovými špecifikami vlastnými tomuto obdobiu života.

Religiozitou adolescentov - špecificky dievčat sa zaoberala aj Mgr. E. Olachová. Autorka skúmala možné odlišnosti medzi študentkami strednej a vysokej školy v ich vzťahu k Bohu a v ich náboženskej orientácii.

Mgr. J. Oravcová referovala o copingových stratégiách religióznych ľudí. Cieľom jej výskumnej štúdie bola analýza rozdielov v preferencii copingových stratégií medzi jednotlivcami s kvalitatívne odlišným vzťahom k náboženstvu.

Ako si už istotne všetci všimli, životné jubileum Michala Striženca sme oslávili opäť prácou. Prezentované príspevky podnietili, z pohľadu budúcnosti ostáva dúfať, že plodnú diskusiu a budú publikované v zborníku editovanom prof. D. Kováčom. Všetkým zúčastneným ďakujeme za ich prítomnosť a v mene celej psychologickéj obce prajeme Michalovi v živote ešte veľa naplnených okamžikov.

Lucia Adamovová

TRIŠTVRŠTOROČIE DÔSTOJNÉHO JUBILANTA NAŠEJ PSYCHOLÓGIE (Psychofórum, 1/2007)

Kohože? No predsa toho, ktorý pôsobí celý profesionálny život, t.j. 53 rokov v Ústave experimentálnej psychológie SAV. Nastúpil tam v období prevládajúcej pavlovovskej psychológie u nás (experimentálne skúmal žmurkač reflex), od 60. rokov sa v laboratóriu i v teréne podieľal na rozvoji inžinierskej psychológie a v 90. rokoch inicioval rozvoj psychológie náboženstva v celoslovenskom meradle.

Akiste už je pre mnohých zrejmé, že tým jubilantom je **PhDr. Michal Strážnec, DrSc.** (* 19. sept. 1932). K encyklopedickej skratke patrí vymenovať popri množstve časopiseckých štúdií a príspevkov v zborníkoch (do r. 2006 blízko k 300) aspoň najdôležitejšie knižné publikácie: **Psychológia a kybernetika (1966), Súčasná tendencie v inžinierskej psychológii (1971), Človek a počítač (1978, preklad v Poľsku r. 1984), Psychológia náboženstva (1936), Súčasná psychológia náboženstva (2001), Religiozita, spiritualita a osobnosť (2006, M.S. je tu jedným zo štyroch autorov).**

Keďže jubilantovi som verejne gratuloval pri jeho 50-ke, potom obsérne aj pri 60-ke a nedávno historicko-esejisticke pri jeho 70-ke, tentoraz začnem inakšie. Michal je vo veku, v ktorom samé bilancovanie prerastá do kategórie naplnovania života. Aj keď nie je veľmi zdravý, za to je naďalej veľmi výkonný i ambiciózný. Už 45 rokov žije v súladnom manželstve s Terezkou (lekárka - čelustná ortopédka), má dvoch profesne úspešných, ženatých synov a päť vnúčat. Jubilant sa stal nielen (už prv spomenutým) iniciátorom, ale aj rozvíjateľom psychologickkej disciplíny - „psychology of religion“. O jej význame, najmä v súčasnej globalizácii dobrého i zlého sa už napísalo dosť. V Ústave experimentálnej psychológie SAV - podčiarkujem experimentálnej - sa mu podarilo združiť niekoľko mladších pracovníkov k tejto téme jeho mysle, čo možno pokladať za **etablovanie psychológie náboženstva v slovenskej komunite psychológov**. V tejto oblasti pôsobí v posledných rokoch aj pedagogicky na viacerých vysokých školách, odkiaľ sa o tento „topic“ začali interesovať ďalší „mladší“.

Ústav experimentálnej psychológie SAV si nedávno pripomenul 50. výročie svojej existencie. Žiaľ, nedošlo pritom na tých, ktorí by si pri takej príležitosti boli zaslúžili relevantné ocenenie za vydobyté postavenie tohto ústavu vo vývoji novodobej psychológie na Slovensku. Nech je mi dovolené ako dlhodobému riaditeľovi tejto inštitúcie udeliť Michalovi - môjmu spolupracovníkovi a priateľovi, tajomníkovi a neskoršie i nástupcovi, aspoň vyhlásením ocenenie, ktoré by sa mohlo vymedziť takto: **Významná, jadrová, vedecká, organizátorská, ideovokultivovaná osobnosť slovenskej psychológie.**

Damián Kováč

**Dekrét hosťujúceho docenta FH TU z roku
1998**

**TRNAVSKÁ UNIVERZITA v TRNAVE
FAKULTA HUMANISTIKY**

dekrét číslo 0004

Na základe uznesenia Vedeckej rady Fakulty humanistiky Trnavskej univerzity v Trnave zo dňa 2. marca 1998, v zmysle § 12 ods. 2 písm. ch) a § 13 ods. 8 zákona č. 172/1990 Zb. v znení neskorších predpisov

p r i z n á v a m
s účinnosťou od 4. mája 1998

PhDr. Michalovi Strížencovi, DrSc.

vedecko-pedagogický titul

hosťujúci docent FH TU

v odbore Psychológia

Poučenie: titul *hosťujúci docent* (hosť. doc.) môžete používať len počas Vášho pedagogického pôsobenia na FH TU.

Prof. Ing. arch. Mikuláš Bašo, CSc.
dekan Fakulty humanistiky TU v Trnave

Čestné uznanie Vedec roka 2011

Journaliste-Studio

Journaliste-Studio Bratislava

ako vyhlasovateľ

Klub vedeckotechnických žurnalistov Slovenského syndikátu novinárov

ako spoluorganizátor

pod odborným gestorstvom

Slovenskej akadémie vied,

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR,

Zväzu slovenských vedeckotechnických spoločností

udelujú

v rámci oceňovania „Vedec roka SR 2010“

(14. ročníka pravidelného vyhodnocovania osobnosti, ktoré sa zaslúžili svojimi
výsledkami výskumu o rozvoj vedy a technológii na Slovensku)

Čestné uznanie 2010

PhDr. Michalovi Strížencovi, DrSc.

z Ústavu experimentálnej psychológie SAV

za teoretické a výskumné práce, zamerané na aplikáciu kybernetiky
v psychológii (Človek a počítač, 1978), inžiniersku psychológiu (Súčasná
tendencia v inžinierskej psychológii, 1971), psychológiu myslenia,
psychológiu náboženstva (Súčasná psychológia náboženstva, 2001)

Klub vedeckotechnických
žurnalistov
Slovenského syndikátu
novinárov

Bratislava, 16. marca 2011

Journaliste-Studio

840 01 Bratislava - Pošta 4

IČO: 38031 82

Tel./fax: 0750421721

Za vyhlasovateľov:

RSDr. Martin Kuček,
tajomník Klubu vedeckotechnických žurnalistov SSN

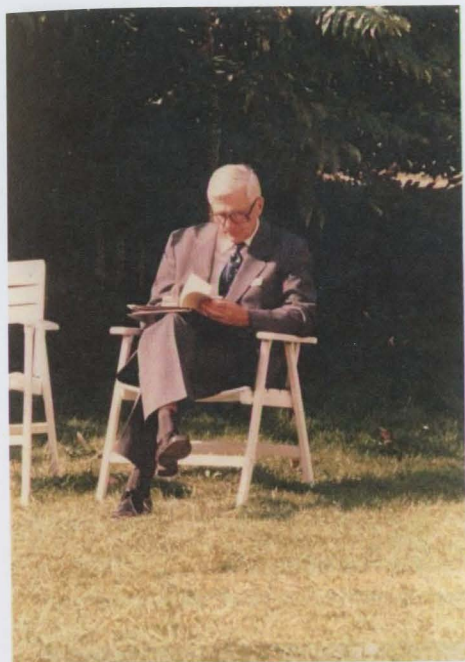
JUDr. Ľubomír Lenoch, Journaliste-Studio,
predseda Klubu vedeckotechnických žurnalistov SSN

Michal Stríženec prijíma gratuláciu od Damiána Kováča pri 50-ročnom jubileu (vpravo nebohý Jozef Daniel a nebohý Ivan Šípoš). Bratislava, Ústav exp. psychológie, 1982

Michal Stríženec na II. stretnutí psychológov podunajských krajín, Smolenice, 1970. Vpravo Gabriel Horkovič, vľavo Alexandra Prokopčáková a Peter Tkáč

Michal Stríženeč študujúci program
VIII. Stretnutia psychológov podunaj-
ských krajín
Tutzing, Spolková republika Nemecko,
1987

Tamtiež v družnom rozhovore s nebohým Jozefom Danielom

Tamtiež na poznávacom výlete, vedľa neho Damián Kováč, Jozef Daniel, Mila Kodým

Michal Stríženec po večernom pikniku na IX. Stretnutí psychológov podunajských krajín v r. 1989. Polče, Juhoslávia spolu s doyenom bulharskej psychológie Genčo Pyrjevom

